

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Բոլորս Արցախի Համար

Արցախեան Հերոսամարտը թե-
 ևակոխեց իր երկրորդ շաբաթը, որու
 ընթացքին Ատրպեյճան եւ Թուրքիա,
 իրենց հետ ունենալով աշխարհի
 տարբեր կողմերէն եկած վարձկան-
 ները ու ռազմադաշտ նետելով իրենց
 ամբողջ զինամոցը կը շարունակեն
 պարտութիւններ կրել անձնուրաց
 Հայ զինուորներու սխրագործու-
 թեանց առջեւ:

Թշնամիի նախանշած բոլոր
 ծրագիրները ձախողութեան մատն-
 ուած են: Երեք օրէն Ստեփանակերտ
 հասնելու երազանքները կը մնան այդ-
 պիսին ու ժամանակը կը գործէ ի
 նպաստ Հայութեան:

Տասնեակ հազար Հայ կամա-
 ւորներ անհամբեր կը սպասեն իրենց
 հերթին, ուղղուելու ռազմաճակատ,
 սահմաններուն կանգնած մեր առի
 զինուորներուն միանալու ու պաշտ-
 պանելու հայոց սրբազան հողը: Այս
 օրերուն կը գրուին Հայոց պատմու-
 թեան հերոսական նորագոյն էջերը:

Հայաստանի, Արցախի ու
 սփիւռքի տարածքին Հայութիւնը
 մէկ մարդու մտքով կը ցուցաբերէ սար-
 տարանպատեան կոբի: Իւրաքանչիւ-
 րը իր ներդրումը ոգի բերէ անխուսա-
 փելի եւ մօտալուտ յաղթանակին:

Այս օրերուն մեծ թափով կը շա-
 րունակուի Հայաստան Համահայ-
 կական Հիմնադրամի «Բոլորս Արցա-
 քի Համար» հանգանակային արշա-
 ւը: Երեքշաբթի երեկոյեան, թերթը մա-
 մուլին ուղարկելու պահուն հաւաք-
 ուած էր 71 միլիոն տոլար: Այս գու-
 մարը Հիմնադրամի պատմութեան մէջ
 մրցանիշ է, սակայն անբաւարար:
 Հայրենիքը կը սղէ կենաց ու մահ-
 ուան կռիւ եւ կարիքը ունի շատ աւել-
 ի մեծ օժանդակութեան: Որոշ տու-
 եալներու համաձայն Հայաստան ու
 Արցախ կը կրեն օրական 30 միլիոն
 տոլարի վնաս, չհաշուած պատերազ-
 մի հետեւանքով ապագային յառա-
 քանալիք տնտեսական ու ընկերա-
 յին նոր մարտահրաւերները:

Հետեւաբար, Սփիւռքահայու-
 թիւնը եւ յատկապէս Ամերիկահայու-
 թիւնը հրամայականի առջեւ է կրկնա-
 պատկելու ու եռապատկելու հան-
 գանակուած գումարները: Մէկ ան-
 գամ նուիրատուութիւնը կատարե-
 լով չենք կրնար բաւարարուիլ: Իւ-
 րաքանչիւր անհատ, որու երակնե-
 թէն կը հոսի հայու արիւն պիտի գի-
 տակցի, որ ինք զինուոր է այս հերո-
 սամարտին մէջ: Սահմանին կանգ-
 նած Հայ զինուորը կը նահատակ-
 ուի, որպէսզի մենք ճակատաբաց
 ապրինք այս երկրագունդին վրայ:

Հնչակեան Կուսակցութիւնը
 ինչպէս միշտ, այսօր եւս կանգնած
 է Հայրենիքի ու Հայ զինուորի կող-
 քին ու կոչ կ'ուղղէ իր անդամնե-
 րուն, համակիրներուն ու համայն
 Ամերիկահայութեան մասնակցելու
 դերանահաւաքին ու իր ներդրումը
 բերելու Հայրենիքի պաշտպանու-
 թեան սրբազան գործին:

ԲՈԼՈՐՍ ԱՐՑԱՅԻ ՀԱՍԱՐ

Հայկական Բանակը Բոլոր Գակատներու Վրայ Կը Շարունակէ Պարտութեան Մատնել Թշնամի Զօրքերը «Եթէ Միջազգային Հանրութիւնը ճշգրիտ Զգնահատի Իրավիճակը, Եւրոպան Պետք է Թուրքիային Սպասի Վիեննայի Մերձակայքուն»։ Վարչապետ Փաշինեան

**Արցախի Պաշտպանութեան
 Բանակը կը շարունակէ յաջո-
 ղութեամբ կասեցնել թշնամիի բո-
 լոր յարձակումները՝ տարբեր ռազ-
 մաճակատներու վրայ՝ պատճառե-
 լով անոնց մարտակալին եւ զինամ-
 թերքի մեծ կորուստներ:**

**Շատ մը վայրերու մէջ Հայ-
 կական Բանակը կը հասնի որոշակի
 յաջողութիւններու:**

**Ատրպեյճանի ր անյաջողու-
 թիւններէն զայրացած, կը դիմէ
 աւելի ծանր զինատեսակներու՝ թի-
 րախաւորելով Ստեփանակերտի,
 Շուշիի եւ այլ քաղաքներու խա-
 դող բնակչութիւնը:**

**Այս շաբաթ, Արցախի նախա-
 գահ Արայիկ Յարութիւնեան մեկ-
 նեցաւ ռազմաճակատ՝ հայ զինուո-
 րի կողքին ըլլալու համար, հոնկէ
 տեղեկութիւններ հաղորդելով տի-
 րող իրավիճակի մասին:**

**Հոկտեմբեր 6-ին, հաղորդուե-
 ցաւ որ, վարչապետ Փաշինեան
 այցելած է Արցախ, ուր խորհրդակ-
 ցութիւններ ունեցած է Հանրապե-
 տութեան ղեկավարութեան հետ:**

**Դիւանագիտական ճակատի
 վրայ Հայաստանի ղեկավարութիւնը
 կը շարունակեն իրենց շփումները
 բազմաթիւ երկիրներու եւ միջազ-
 գային կառույցներու ղեկավարնե-
 րուն հետ:**

**Միւս կողմէ նախագահ Արմէն
 Սարգսեան եւ վարչապետ Փաշին-
 եան հարցազրոյցներով հանդէս կու**

Արցախի Հանրապետութեան նախագահ Արայիկ Յարութիւնեան՝
 ռազմաճակատի վրայ Հայ զինուորներուն հետ

զան միջազգային հեղինակաւոր
 լրատուամիջոցներով, օտար հան-
 րութիւնը զգուշացնելով Ատրպեյ-
 ճանա-թրքական արշաւանքի հե-
 ուաւոր նպատակներու մասին:

**Գերմանական «Պիլտ» թեր-
 թին տրուած հարցազրոյցի ըն-
 թացքին Փաշինեան յայտնեց, որ
 եթէ միջազգային հանրութիւնը
 ճշգրիտ չզննահատէ իրավիճակը,
 ուրեմն Եւրոպան պէտք է թուրք-
 իային սպասէ վիեննայի մերձա-
 կայքը:**

«Ես կարծում եմ, որ մեր

տարածաշրջանում տեղի ունեցող
 իրադարձութիւնները բաւարար չա-
 փով ուշադրութեան արժանանում
 են միջազգային հանրութեան կող-
 մից: Գուցէ նաեւ այն պատճառով,
 որ դարաբաղեան հակամարտու-
 թեան գոտում են յայտնուել վարձ-
 կաններ եւ ահաբեկիչներ Սիրիա-
 յից», - ըսաւ Հայաստանի վարչա-
 պետը:

ԱՄՆ նախագահ Տոնալտ
 Թրամփի վարչակազմի ներկայա-

Շար.ը էջ 5

Լուս Աճճելուի Հայութիւնը Զօրաշարժի Մէջ

Հայ ցուցարարները հաւաքուած CNN-ի շէնքին առջեւ

**Արցախի դէմ շղթայագերծ-
 ուած Ատրպեյճանա-թրքական յար-
 ձակումին ու պատերազմական գոր-
 ծողութիւններու առաջին վայրկ-
 եաններէն սկսեալ Լոս Անճելըսի
 Հայութիւնը ենթարկուեցաւ զօրա-
 շարժի:**

**Հայաստան Համահայկական
 Հիմնադրամի միջոցաւ հանգանա-
 կութեան լայն ձեւով մասնակցելու**

կողքին, շրջանի հայկական կազ-
 մակերպութիւններու եւ անհատա-
 կան նախաձեռնութիւններու մի-
 ջոցաւ աշխատանքներ կը տար-
 ուին Ամերիկեան քաղաքական
 շրջանակները եւ լրատուամիջոց-
 ները իրագեկելու եւ անոնցմէ պա-
 հանջելու համար՝ որպէսզի դիրքո-

Շար.ը էջ 5

Հ.Բ.Ը.Ս. Մէկ Միլիոն Տոլար Կը Նուիրէ Եւ Կը Յայտարարէ Կրկնապատկումի Ծրագիր

**Ի պատասխան Արցախի մէջ
 յարաճող մարդասիրական կարիք-
 ներուն, Հ.Բ.Ը.Ս.-ի Կեդրոնական
 վարչական ժողովը, համազօրձակ-
 ցութեամբ «Հայաստան» Համա-
 հայկական Հիմնադրամի, կը յայ-
 տարարէ #ՕգնութիւնԱրցախին
 կրկնապատկող Հանգանակութեան
 ծրագրի մեկնարկը:**

**Ծրագիրը նուիրատուութիւն-
 ներու համար բաց է մինչեւ 15
 Նոյեմբեր, 2020:**

**Այս ծրագրով հանգանակուած
 եւ կրկնապատկուած գումարները
 պիտի յատկացուին Արցախի եւ
 Հայաստանի մէջ բացառապէս մար-
 դասիրական օժանդակութեան եւ
 հրատապ օգնութեան թշուառ
 սարքերու ձեռքբերման, դիմազ-
 րաւելու այն լայնածաւալ պատե-
 րագմը, որ սանձազերծուեցաւ Սեպ-
 տեմբեր 27, 2020-ի թշնամական**

Շար.ը էջ 19

ՎԱՅԱՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Ղարաբաղեան Պատերազմի Ալիքները Կը Հասնեն Բոլոր Մայրաքաղաքներին

ՆԱԻՐԱ ՀԱՅՐՈՒՄՅԵԱՆ

Ղարաբաղում թէժ մարտական գործողութիւններին զուգահեռ Երեւանն ու Ստեփանակերտը ինտենսիւ դիւանագիտական աշխատանք են տանում՝ բոլոր երկրներին պատասխանատուութեան մասին պարզ հարցեր տալով: Դժուար թէ որեւէ մէկը կարողանայ շրջանցել այդ հարցերը, եւ իւրաքանչիւրը ստիպուած է լինելու ընդունել պատասխանատուութիւն:

Երեւանը հետ է կանչել Իսրայէլում Հայաստանի դեսպանին խորհրդակցութեան համար եւ դնում է Ատրպէյճանին Իսրայէլի կողմից սպառնալուծութեան մատակարարման հարցը: Հոլոքոսթը վերապրած ժողովրդի կառավարութիւնն աջակցում է Ատրպէյճանին ու Թուրքիային, որոնք մտադրուել են աւարտին հասցնել հայ ժողովրդի ցեղասպանութիւնը:

ՆԱՏՕ-ում Թուրքիայի դաշնակիցները պէտք է բացատրեն, թէ ինչու են F-16 ինքնաթիռները կրակում Լեւոնային Ղարաբաղի քաղաքների եւ գիւղերի վրայ՝ սպանելով խաղաղ բնակիչների: Այս մասին կանադային դիմելիս յայտարարել է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը կանադական The Globe and Mail-ին տուած հարցազրույցում:

Բարդ հարցերի պէտք է պատասխանեն նաեւ Վրաստանն ու Ուկրաինան, եւ այս իրավիճակում չհզոգութիւնը չի աշխատում: Թբիլիսին եւ Կիւեւն ասում են, որ չեն աջակցելու զարաբաղեան կոնֆլիկտի այս կամ այն կողմին: Սակայն սա նշանակում է, որ նրանք հաւասարութեան նշան են դնում հայերի ինքնիշխանութեան պաշտպանութեան եւ Ատրպէյճանի եւ Թուրքիայի ահաբեկչական յարձակումները «հավասարութիւն» արդէն արտացոլում է վրաստանի ներքին իրավիճակի վրայ, որտեղ խոշոր հայ եւ Թուրք համայնքներ կան:

Ամերիկեան եւ եւրոպական խորհրդարանականները կոչ են անում պատժամիջոցներ կիրառել Թուրքիայի եւ Ատրպէյճանի դէմ, բայց ԱՄՆ պետքարտուղարը դեռեւս «յոյս ունի», որ Թուրքիայի կողմից Ատրպէյճան սիրիացի վարձկանների տեղափոխումը չի համապատասխանում իրականութեանը: Իսկապէս Չայլամի կեցուածք՝ էրդողանին «չվիրաւորելու» համար:

Թուրքիայի միջամտութիւնը արցախեան հակամարտութիւնը բարձրացրել է քաղաքակրթական ընտրութեան մակարդակի, որտեղ իւրաքանչիւր կողմ, իւրաքանչիւր ազգ եւ իւրաքանչիւր մարդ իր համար ընտրութիւն է կատարում, թէ որ կողմում է: Բոլորը հասկանում են, որ իւրաքանչիւրը պէտք է բախուի դրան, եւ զարաբաղեան պատերազմի ալիքները կը հասնեն բոլոր մայրաքաղաքներին:

Տաւուշում չուլիսեան իրադարձութիւններից յետոյ Ռուսաստանում սկսուեց «ծիրանային պատերազմ», եւ այդ երկրում ազգամիջեան բախումները հնարաւոր եղաւ կանգնեցնել միայն մեծ ջանքերի շնորհիւ:

Կեղծ հաւասար հեռաւորութիւն պահելու ժամանակն աւարտուել է. Հայաստանը ուղիղ դնում է հարցը՝ ահաբեկչութեան այս եւ այն կողմում: Այսուհետ, դա բարոյական հարց է, այլ բոլոր երկրների անվտանգութեան հարցն է: «ԼՐԱԳԻՐ»

Թուրքիայի Քայքայիչ Մարտահրաւերը ՆԱՏՕ-ին

ԱՐԱՍ ԱՍՏՈՒՆԻ

ՆԱՏՕ-ի գլխաւոր քարտուղար Յանս Ստոլտենբերգը կոչ է անում անյապաղ դադարեցնել կրակն Արցախում եւ սկսել բանակցութիւն: Ստոլտենբերգի կոչն անշուշտ շատ կարեւոր է, սակայն կայ մի բաւականին հակառակ համայնք: Բանն այն է, որ արցախեան ռազմաճակատում կրակը վարում է փաստացի նաեւ ՆԱՏՕ-ն, առնուազն այնքան ժամանակ, քանի դեռ ատրպէյճանա-գրոհային ուժը ղեկավարում է Թուրքական հրամանատարութեամբ, քանի դեռ Թուրքիան էլ ՆԱՏՕ-ի անդամ է: Թուրքական զինուժը՝ ռազմական օդանաւերը, հրահանգիչները, զինուորները գտնուում են Ատրպէյճանում եւ վարում են մարտական եւ ահաբեկչական գործողութիւններ Արցախի դէմ, ՆԱՏՕ-ի անդամ Թուրքիան ահաբեկիչներ է տեղակայել Ատրպէյճանում, որոնք մասնակցում են Հայաստանի ու Արցախի դէմ գրոհին: Այլ կերպ ասած՝ Արցախի դէմ կրակի հովանաւորը ՆԱՏՕ-ի անդամ Թուրքիան է, ըստ այդմ՝ Հիւսիսատլանտեան դաշինքը, անելով իսկապէս շատ կարեւոր կոչ կրակի դադարեցման առումով, միաժամանակ թերեւս պէտք է նաեւ գործուն քայլեր ձեռնարկի հէնց իր անդամին զսպելու եւ նրան ռազմական գործողութիւնների հովանաւորի եւ հրամանատարի դիրքից հեռացնելու համար: Թող չլինի որեւէ կասկած, որ այդ խնդիրը լուծելուց յետոյ կրակն իսկապէս կը դադարի, քանի որ Ատրպէյճանն առանց Թուրքիայի պարզապէս ոչինչ է եւ ի վիճակի չէ ռազմական գործողութիւններ վարել արցախեան Պաշտպանական բանակի դէմ:

Բանն այն է, որ այստեղ թէ միջազգային անվտանգութեան ու կայունութեան հարցն է, թէ՛ այդ գործում առանցքային քաղաքակրթական դեր ունեցող Հիւսիսատլանտեան դաշինքի միջազգային հեղինակութեան: Ի վերջոյ, ՆԱՏՕ-ն իր բարձր դիրքը նուաճել է ոչ միայն զուտ ռազմական ներուժի բերումով, այլեւ տնտեսաքաղաքական, քաղաքակրթական առաջատարութեան: Դաշինքը առանձ-

է: Սակայն յատուկ նպատակը՝ Նեթանյահույի կառավարութեան, Իսրայէլում ռուսալեզուների անուսնից խօսող քաղաքական կուսակցութիւնների, դրանց շարկապուած արդիւնաբերական միւլտիմեդիա շահերից բխող ընդօրոշակ հակահայ քաղաքականութեան արդարացումն է:

Իսրայէլական գէնքը պէտք է մատակարարուի առանց խոչընդոտների եւ սպանի հայերին ռուսական հանրութեան առնուազն չէզոք, ցանկալի է նաեւ՝ իսրայիլական տրամադրութիւնների ներքոյ: Բանը հասել է նրան, որ պետական միջոցները ստիպուած են կոռեկցիայի ենթարկել հրեայ «ազատ» լրագրող-ակտիվիստների Նեթանյահուի հետ համաձայնեցումը սեզոնային անյապուղ հակահայութիւնը:

Շատ հրեաներ, արուեստի եւ հասարակական գործիչներ, բլոգերներ չեն բաժանում Նեթանյահույի հայեացքները եւ արտահայտում են իրենց անհամաձայնութիւնը:

Իսրայէլը՝ Արցախում Բարբարոսութեան Մեղսակից. Պատերազմի Իրական Հրձիգը

ՊԱԻԵԼ ՂԱԼԼԱՔԵԱՆ

Համաձայն վարչապետ Փաշինեանի, Հայաստանը բախուել է միջազգային ահաբեկչութեան ճակատին, ստանձնելով քաղաքակրթական նոր առաքելութեան բեռը: Այս յայտարարութիւնն ունի իր շարունակութիւնը՝ ցաւօք, աշխարհագրական-քաղաքական զգալիօրէն աւելի լայն ընդգրկումով:

Բիբի Նեթանյահուի Լիբուզ կուսակցութեան շուրջ կազմուած կոալիցիոն կառավարութիւններն առնուազն 2015-ից ի վեր գտնուում են ահաբեկչութիւնը իրախոսողների շարքում: Խօսքը 2016-ի եւ 2020-ի պատերազմների նախապատրաստութեան նպատակով Բաքուին գէնքի մատակարարումների մասին է: Մօտաւոր ծաւալը 2.6 միլիարդ ԱՄՆ դոլար է:

Այն արդարացումները, թէ «դուք [հայերը] էլ մեզանից գէնք գնեիք», յանգում են Բաքուի եւ Երեւանի ֆինանսական անհամեմատելի կարողութիւններին եւ բարոյագուրդ են իրենց հիմքում:

Դա նոյնն է, ինչ հրեաների զանգուածային սպանող կազմակերպած նացիստների ոճրագործութիւնը, որ անգլերէն հնչեղ «հոլոքոստ» բառով են կոչում, բացատրել մարդկային անշունչ

բիոզանգուածի պաշարների՝ Գերմանիայի պարզ կարիքով: Իսրայէլն էլ փողի կարիք ունի եւ այդ պատճառով հայ է սպանում:

Այս պարբերութիւնն այն է, ինչին արժանի է Նեթանյահուի կառավարութիւնը եւ նրան իշխանութեան բերող էլեկտորատը: Իսկ դա, ցաւօք, միլիոնաւոր հրեաներ են՝ հայ գոհերի պարագային իսրայէլում օգտագործող «համաշխարհային պատերազմով պայմանաւորուած ցաւալի դէպքերը վերապրածների շառաւիղները»:

Մէկ այլ՝ մասնաւոր ընկերութիւնների գործարքներին պետութեան չմիջամտելու փաստարկը վիրաւորական է բազում սրամիտ անեկղոտների հեղինակ ժողովրդի համար:

Հրեաները, արդէն ոչ միլիոնաւոր, այլ մի քանի տասնեակ կամ հարիւրեակ, որոնք Ռուսաստանում գտնուում են Իսրայէլ պետութեան գրեթէ անթաքույց խնամքի ներքոյ, ռուսական Ձլմ-ներով, յատկապէս էխոյ Մոսկուի, Դոժդ եւ նման, հակահայ քարոզչութիւն են ծաւալում հէնց Բաքուի 2016-ի եւ 2020-ի պատերազմների նախօրէններին եւ դրանց ընթացքում:

Տպաւորութիւն է ստեղծուում, որ ընդհանուր նպատակը հայերի հանդէպ ռուս մեծամասնութեան ատելութեան գրգռումն

նայատուկ է եղել այն իմաստով, որ լինելով ռազմական դաշնակցային բլոկ՝ այն այդուհանդերձ արտացոլել է արդիական, զարգացող պետութիւնների միութիւն՝ ցոյց տալով նաեւ աշխարհին, որ անվտանգութիւնը զարգացման, արդիականացման օրակարգում է: Ըստ այդմ, Թուրքիան իր ահաբեկչական գործիքակազմով ներկայումս մարտահրաւեր է նետել ոչ միայն միջազգային անվտանգութեանը, ռեզիոնալ կայունութեանը, Հայաստանին, Արցախին, այլեւ պետութիւնների, թերեւս մարդկութեանը:

Թուրքիան մարտահրաւեր է նետել նաեւ ՆԱՏՕ-ին, դաշինքի հեղինակութեանը, դաշինքի քաղաքակրթական վարկին: Այդ մարտահրաւերի սպառնալից բնույթը գուցէ անմիջականօրէն զգալի չէ կարճ ժամանակահատուածի համար, բայց երկարաժամկետ հեռանկարում այն ունենալու է քայքայիչ նշանակութիւն ՆԱՏՕ-ի համար. դա անկասկած է:

Ըստ այդմ՝ Արցախում Թուրքիայի սանձազերծած պատերազմը ըստ էութեան քայքայիչ է նաեւ Հիւսիսատլանտեան դաշինքի համար, եթէ անգամ չի արտացոլում անմիջապէս դրա անդամներին ուղղուած արկերի կամ բեկորների տեսքով: Ընդ որում, Թուրքիային այդ գործում ի հարկէ աջակցելու են նրանք, ում համար ՆԱՏՕ-ի վարկանիշային, հեղինակութեան քայքայումը եւս ռազմավարական նպատակ է:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՏՍԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՅՐԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԵ ԱՋԱՊԱՅԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

Շար.ը էջ 19

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հայաստանի Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Այցելած է Արցախ

Հայաստանի վարչապետը եւ Արցախի նախագահը խորհրդակցութեան ընթացքին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Հոկտեմբեր 5-ին այցելած է Արցախ: Վարչապետի աշխատակազմի տեղեկատուութեան եւ հասարակութեան հետ կապերու վարչութեան հաղորդմամբ՝ Փաշինեան Արցախի նախագահ՝ Արայիկ Յարութիւնեանի եւ Զինուած ուժերու բարձրագոյն սպայակազմի հետ կապուեցած է խորհրդակցութիւն: Արցախի պաշտպանութեան

նախարար, Պաշտպանութեան բանակի հրամանատար, գորավար՝ Ժալալ Յարութիւնեան զեկուցած է առաջնագիծին վրայ դաշտային իրավիճակի, ատրպէյճանական կողմէ սանձազերծուած պատերազմական գործողութիւններուն արժանի հակահարուած հասցնելու, ինչպէս նաեւ Զինուած ուժերու առաջիկայ քայլերու մասին, ըսուած է պաշտօնական հաղորդագրութեան մէջ:

Գյանջայի Ռազմական Օդանակայանը Յօդու Յնդեց Հակական Հրթիռներով

Գյանջայի ռազմական օդակայանը հրթիռակոծումէն առաջ

Արցախի Նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանի հրամանով այսօր Պաշտպանութեան Բանակը ատրպէյճանական Գյանջայ քաղաքին մէջ տեղակայուած ռազմական կէտերու վնասագրծման նպատակով հասցուցած է մի քանի հրթիռային հարուած: Այս տեղեկութիւնը փոխանցելով Յարութիւնեան աւելցուցած է՝ «Այս պահի դրութեամբ յանձնարարել եմ դադարեցնել կրակը: Քաղաքացիական բնակչութեան շրջանում անմեղ զոհերից խուսափելու համար: Թշնամու կողմից համապատասխան հետեւութիւններ չանելու պարագայում մենք շարունակելու ենք համազօր ու հուժկու հարուածները: կազմալուծելով եւ կազմաքանդելով թշնամու բանակը եւ թիկունքը: Մենք մինչեւ վերջ վճռական ենք մեր գործողութիւններում: Կանգ առէք, քանի դեռ ուշ չէ»: Աւելի կանուխ Արցախի նախագահը յայտնած էր, որ ատրպէյճանական բանակը, օգտագործելով «Պոլոնեզ» եւ «Սմերչ» համակարգեր, թիրախ կը դարձնէ Ստեփանակերտի խաղաղ բնակչութիւնը: Միեւնոյն ժամանակ Արայիկ Յարութիւնեան զգուշացուցած էր, որ Ատրպէյճանի զինուորական կէտերը յայտնաբերելու կը դառնան Պաշտպանութեան Բանակի թիրախները: Աւելի ուշ նախագահի խօսնակ Վահրամ Պօղոսեանը յայտարարուեց. «Գյանջայի ռազմական օդանակայանը յօդու յնդեց»:

Նախագահ Սարգսեան Անընդունելի Կը Համարէ Իսրայէլական Զէնքի Մատակարարումը Ատրպէյճանին

Հայաստանի նախագահ Արմէն Սարգսեան եւ Իսրայէլի նախագահ Ռուվեն Ռիվլինի - արխիւ

Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ: Արմէն Սարգսեան հեռախօսազրոյց ունեցած է Իսրայէլի Պետութեան նախագահ Ռուվեն Ռիվլինի հետ: Այս մասին յայտնեցին ՀՀ նախագահի աշխատակազմի հասարակութեան հետ կապերու վարչութեանէն: Զրոյցի սկիզբը, նախագահները անդրադարձած են երկկողմանի յարաբերութիւններուն առնչուող հարցերուն: Նախագահ: Սարգսեան այնուհետեւ ներկայացուցած է Արցախի ու Հայաստանի սահմաններուն Ատրպէյճանի սանձազերծած ռազմական յարձակումի հետեւանքով ստեղծուած իրադրութիւնը: Նախագահ Սարգսեան նշած է, որ Իսրայէլի կողմէ Ատրպէյճանին վաճառուող զէնք-զինամթերքը իրականութեան մէջ ոչ միայն պաշտպանական նպատակներով կ'օգտագործուի, ինչպէս նախապէս կը հաւաստիացնէր Իսրայէլական կողմը, այլեւ՝ յարձակողական: Այդ զինատեսակները լայնօրէն կը կիրառուին հայկական բնակավայրերը հրետակոծելու նպատակով եւ քաղաքացիական խաղաղ բնակչութեան դէմ՝ յանգեցնելով մարդկային բազմաթիւ զոհերու ու հակապական աւերածութիւններու: Նախագահ Սարգսեան բոլոր շափանիչներով անընդունելի համարած է զէնքի շարունակական մատակարարումը: Ընդգծելով, որ այն լրջօրէն կարող է վտանգել Հայաստանի յարաբերութիւնները: Ան յորդորած է Իսրայէլի նախագահը, օգտագործել ազդեցութիւնը իր երկրի կառավարութեան վրայ: անյապաղ դադարեցնելու զէնքի մատակարարումները Ատրպէյճանին: Նախագահ Արմէն Սարգսեան տեղեկացուցած է, որ հայկական կողմի մտահոգութիւններն ու դիտարկումները արտացոլուած է նաեւ նախագահ Ռիվլինին ուղղուած նամակին մէջ: Նախագահ Ռիվլինը պատրաստակամութիւն յայտնած է իր երկրի կառավարութեան հետ ամենայն ուշադրութեամբ ուսումնասիրել հայկական կողմի բարձրացուցած հարցերը:

Երեւան Կը Վերահաստատէ Կրակի Դադրեցման Անհրաժեշտութիւնը

Հոկտեմբեր 6-ի առաւօտեան տարածած յայտարարութեամբ, պաշտօնական Երեւանը կը վերահաստատէ կրակի անյապաղ դադարեցման անհրաժեշտութիւնը, միաժամանակ շեշտելով, որ հակամարտութեան ռազմական լուծման ցանկացած փորձ պիտի կասեցուի: Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան տարածած յայտարարութեան նախորդած էր ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահ երկիրներու արտաքին գործոց նախարարներու կողմէ կողմերուն՝ «անյապաղ եւ անվերապահ հրադադար հաստատելու»: ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի եւ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարները երէկ երեկոյեան տարածած յայտարարութեամբ՝ ամենայն խստութեամբ դատապարտած էին Լեւոնային Ղարաբաղի մէջ եւ անոր սահմաններէն դուրս, ինչպէս ձեւակերպած էին, բռնութեան աննախադէպ եւ վտանգաւոր մագլցումը: «Հայաստանը վերահաստատում է կրակի անյապաղ դադարեցման անհրաժեշտութիւնը, որի մասին ՀՀ Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը արդէն իսկ հանդէս է եկել յայտարարութեամբ

2020 թուականի Հոկտեմբեր 2-ին: Մէկ անգամ եւս ընդգծում ենք, որ հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորումը ու խաղաղ գործընթացն ալընտրանք չունեն, եւ ցանկացած փորձ՝ տանելու այն ռազմական լուծմանը վճռականօրէն կասեցուելու է», - ըսած է Արտաքին Գործոց նախարարութեան յայտարարութիւնը: Ռազմական գործողութիւնները անյապաղ դադարեցնելու կոչեր պատերազմի տասը օրերուն միջազգային հանրութեանէն բազմաթիւ եղած են: Ծօր առաջ Միացեալ Նահանգներու, Ռուսաստանի եւ Ֆրանսայի նախագահները համատեղ յայտարարութեամբ դարաբաղեան հակամարտութեան կողմերուն կոչ ըրին դադարեցնելու կրակը եւ վերսկսելու բանակցութիւնները: Այս երկիրներէն առանձին-առանձին ալ պարբերաբար նման կոչեր կը հնչեն: Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարութիւնը առաւօտեան հաղորդեց, թէ զիջերը սահմանին համեմատաբար հանգիստ անցած է, իսկ եթէ սրացումներ ըլլան, պատասխանատուութիւնը պիտի կրէ Ատրպէյճանի ռազմաքաղաքական ղեկավարութիւնը:

ԼՈՒՐԵՐ

Հայկական Կողմը Դիրքային Որոշակի Յաջողութիւններ Ունի

Հայկական կողմը դիրքային որոշակի յաջողութիւններ ունի, կը տեղեկացնէ Արցախի նախագահի մամուլի խօսնակ՝ Վահրամ Պողոսեան: Դիրքային գրառման մէջ ան նշած է, որ իրավիճակը Արցախին մէջ կը շարունակուի կայուն-լարուած մնալ: Պաշտպանութեան բանակը բոլոր ուղղութիւններով նոր կորուստներ կը պատճառէ ատրպէյճանական զօրամիաւորումներուն, հաղորդած է Արցախի նախագահի խօսնակը:

Արցախի նախագահի մամուլի խօսնակ՝ Վահրամ Պողոսեան

Աւելի վաղ, Պաշտպանութեան նախարարութիւնը հաղորդած էր, որ զինուորը սահմանին վրայ համեմատաբար հանգիստ եղած է:

Արցախի պաշտպանութեան բանակը հրապարակեց գոհուած եւս 21 զինծառայողի անուն: Մինչ այս պահը հայկական կողմը հաղորդած է 240 կորուստի մասին: Ատրպէյճանական կողմը իր ռազմական կորուստներու մասին կը լռէ:

Պաշտպանութեան նախարարի խօսնակ՝ Շուշան Ստեփանեանն ալ դիրքային մէջ գրած էր, որ ատրպէյճանական կողմը կը շարունակէ կեղծ տեղեկութիւններ տարածել, թէ իբր հայկական զինուած ուժերը կը հրետակոծեն Ատրպէյճանի խաղաղ բնակավայրերը: Պաշտպանական գերատեսչութեան կրկին կը հերքեն այդ լուրերը: Ատրպէյճանը մինչդեռ կը պնդէր, թէ հայկական կողմը հրետակոծած է Պարտան, Կյանճան, Պէյլական եւ քանի մը այլ բնակավայրեր:

Հայկական կողմն ալ Ատրպէյճանը կը մեղադրէ Արցախի խաղաղ բնակչութեանն ու քաղաքացիական ենթակառուցուածքները թիրախաւորելու համար: Արցախի արտաքին գործոց նախարարութիւնը այսօր՝ Հոկտեմբեր 6-ի տարածած հաղորդագրութեան մէջ մասնաւորապէս կ'ըսէ, որ ատրպէյճանական կողմը հրթիռա-ռմբային հարուածներ կը հասցնէ Արցախի շարք մը բնակավայրերու ուղղութեամբ, անոնց կարգին՝ մայրաքաղաք Ստեփանակերտին, Շուշիին, Մարտակերտին, Մարտունիին

եւ Հատրուտին:

Արցախի նախագահ՝ Արայիկ Յարութիւնեան ժամեր առաջ գրած էր, որ Պաշտպանութեան բանակը իր առջեւ դրուած մարտական խնդիրը կատարած է փայլուն, եւ այս պահուն եւս յաջողութեամբ կը դիրքազրուէ Ատրպէյճանի բոլոր ոտնձգութիւնները, պատճառելով անոր գրահամեքենաներու եւ կենդանի ուժի զգալի կորուստներ:

«Թերեւս դա է եղել պատճառը, որ Ատրպէյճանի ահաբեկչական բանակը միայն «Սմերչ» կայանքից աւելի քան հարիւր հրթիռ է արձակել մայրաքաղաք Ստեփանակերտի ուղղութեամբ, սակայն, բարեբախտաբար, մեծ կորուստներ չեն եղել», - նշած է Յարութիւնեան:

Արցախի Հանրապետութեան նախագահի մամուլի խօսնակ՝ Վահրամ Պողոսեան ընդգծած է, որ կը բացառուի, որ դիմեն Ատրպէյճանի խաղաղ բնակչութեան թիրախաւորելու քայլին: Այս մասին դիրքատարի իր էջին գրած է Արցախի նախագահի խօսնակ՝ Վահրամ Պողոսեան:

«Քանի որ հրապարակուածներու տակ շատ են գրում, որ մենք էլ պէտք է թիրախաւորենք ատրպէյճանական խաղաղ բնակչութեան»

նը, միանգամից ասեմ, որ բացառուած է նման քայլի դիմենք: Մի պարզ պատճառով, որովհետեւ մենք թուրք չենք, բայց գիտենք ոնց կարելի է ջարդել նրանց ահաբեկչական բանակին:

Իսկ մեր կողմից այն հրթիռային հարուածները, որ հասցուում են խոշոր քաղաքներում տեղակայուած թշնամու ռազմական կառուցներին, դեռ հրապարակման ենթակաջ չեն: Պատերազմից յետոյ, եթէ կ'ուզէք մի ամբողջ տեսաշար կը ցուցադրենք: Ընդամէնը կարող եմ աւելացնել, որ դրանց հետեւանքով ոչ միայն վնասագրծուել են թշնամու պահեստային մեծաքանակ ուժեր, այլեւ արդէն 2 օր է դէպի Պաքու ձգուող մայրուղիներում մեծածաւալ խցանումներ են», - գրած է Պողոսեան:

Ստեփանակերտի ու այլ քաղաքներու Ատրպէյճանի թիրախաւորման հետեւանքով, շատ դէպքերուն շտապ օգնութեան ինքնաշարժները չեն կարողանար օգնութիւն հասցնել անոր կարիքը ունեցողներուն: Այսօրուայի ստույգի ընթացքին, յայտարարեց Հայաստանի Առողջապահութեան նախարար՝ Արսէն Թորոսեանը - «Ծանր եւ ծայրայեղ (ծանր) վիրաւորներ էլ ի հարկէ ունենք, որոնք կազմելով միգրացի աւելի փոքր տոկոս ընդհանուր վիրաւորների թուի մէջ, ի հարկէ սակայն պահանջում են առաւել ուշադրութիւն, եւ հենց նրանց է ուղղուած բժշկական հաստատութիւնների եւ անձնակազմի ամենամեծ ուշադրութիւնը, որպէսզի նրանց կեանքին վտանգ չսպառնայ, եւ նրանք փրկուեն»:

Ան նաեւ տեղեկացուց, որ Արցախի մէջ ռազմական գործողութիւններու հետեւանքով վիրաւորում ստացած զինծառայողներու մեծ մասի վիճակը միջին եւ թեթեւ ծանրութեան է:

Թորոսեան ըսաւ, թէ շուտով թէ՛ գիծ կը գործէ եւ որմով հարազատները կրնան տեղեկանալ վիրաւորում ստացած իրենց զինծառայողներու առողջական վիճակի վերաբերեալ:

Ըստ ՌԴ Արտաքին Դեսպալուզութեան Տեղեկութիւններուն, ԼՂ Հակամարտութեան Գօտիէն Ներս կը Ներգրաւուին Վարձկան Զինեալներ

Ռուսաստանի արտաքին հետախուզութիւնը տեղեկութիւններ ունի, որ դարաբաղեան հակամարտութեան գօտիէն ներս աշխուժօրէն կը ներգրաւուին վարձկան զինեալներ Մերձաւոր Արեւելքի ահաբեկչական խմբաւորումներէն:

«Ըստ առկայ տուեալներուն, միջազգային ահաբեկչական կազմակերպութիւններու, մասնաւորապէս՝ «Ճապհաթ Ալնուարայի», «Ֆիրքաթ Համգայի», «Սուլթան Մուրատի», ինչպէս նաեւ ծայրայեղական քրտական խմբաւորումներու զինեալները կը տեղափոխուին հակամարտութեան գօտի: Աւելին՝ մենք կը խօսինք հարիւրաւոր եւ նոյնիսկ հազարաւոր ծայրայեղականներու մասին, որոնք փող վաստակելու ակնկալիքներ ունին դարաբաղեան նոր պատերազմին», - յայտարարած է Ռուսաստանի արտաքին հետախուզութեան տնօրէն՝ Սերկէյ Նարիշքինը:

«Մեզի չի կրնար չանհանգստացնել, որ Անդրկովկասը կրնայ դառնալ միջազգային ահաբեկչական կազմակերպութիւններու նոր հաւաքատեղի, ուրկէ գրոհայինները հետագային կրնան ներթափանցել Ատրպէյճան եւ Հայաստանին յարող պետութիւններ, ներառեալ՝ Ռուսաստան», - ընդգծած է Նարիշքինը:

Ֆրանսան եւս յայտարարած է, թէ ունի ստույգ տեղեկութիւններ, որ Թուրքիայէն տեղափոխուած սուրիացի իսլամիստները կը մասնակցին Լեռնային Ղարաբաղի մէջ ծաւալուող ռազմական գործողութիւններուն: Պաշտօնական Պաքուն ու Անգարան, սակայն, կտրականապէս կը հերքեն այդ մեղադրանքները:

Amnesty International-ը Կը Հաստատէ, Որ Ստեփանակերտը Ռմբակոծուած Է Միջազգայնօրէն Արգիլուած Ռումբերով

Amnesty International իրաւապաշտպան կազմակերպութիւնը յայտարարած է, որ իր փորձագէտները Ստեփանակերտի մէջ հաստատած են, թէ Արցախի մայրաքաղաքը ռմբակոծուած է իսրայէլական արտադրութեան քասեթային՝ միջազգայնօրէն արգիլուած ռումբերով:

պուլթիւնը կը յայտարարէ, որ քասեթային ռումբերու որեւէ կիրառում արգիլուած է, եւ գանոնք օգտագործելը բնակելի շրջաններու մէջ կրնայ աւելցնել զոհերու եւ վիրաւորներու թիւը:

Amnesty International-ը նաեւ կը շեշտէ, որ թէեւ Ատրպէյճանը հաղորդած է իր մեծութեամբ երկրորդ քաղաքի՝ Կյանճայի եւ այլ

Ալիւ. Թուրքիան Անպայման Պէտք Է Ներկայ Ըլլայ ԼՂ Հակամարտութեան Կարգաւորման Գործընթացին

Թուրքիան անպայման պէտք է ներկայ ըլլայ դարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորման գործընթացին, նման կարծիք յայտնած է Ատրպէյճանի նախագահ: Իհնամ Ալիւն թրքական TRT Haber հեռուստաընկերութեան հետ զրոյցի ընթացքին:

«Թուրքիան ուժեղ պետութիւն է, մեծ հնարաւորութիւնով, մեր հարեանը, Հայաստանի հարեանը, Հարաւային Կովկասի հարեանը: Այդ իսկ պատճառով, բնականաբար, Թուրքիան պէտք է աշխոյժ ըլլայ այդ գործերուն մէջ: Հետագայ խաղաղ գործընթացին,

Թուրքիան անպայման պէտք է ներկայ ըլլայ», - ըսած է Ալիւնը: աւելցնելով, որ խաղաղ գործընթացը կը սկսի. - «Եւ որքան շուտ, այնքան լաւ, պատերազմը չի կրնար յարատեւ ըլլալ», - նաեւ յայտարարած է Ատրպէյճանի առաջնորդը:

Միջազգային կառույցներն ու խնդիրի կարգաւորմամբ զբաղող երկիրները հրադադարի կնքման օրուընէ մինչեւ օրս կը պնդեն, որ որպէս դարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորման միջնորդ միակ եւ ընդունելի ձեւաչափը ԵԱՀԿ Մինսքի խումբն է:

բնակավայրերու հրետակոծութեան մասին, եւ չնայած իրաւապաշտպան կազմակերպութեան փորձագէտները հաստատած են, որ 300 միլիմետր տրամաչափի «Սմերչ» հրթիռային համակարգերը իսկապէս օգտագործուած են հայկական ուժերու կողմէ, Պաքուի ներկայա-

ցուցած լուսանկարը եւ տեսաերիզային ապացոյցները դեռեւս թոյլ չեն տար եզրակացութիւն ընելու որ յատուկ կը թիրախաւորէ, ինչպէս նաեւ այն մասին, թէ հրթիռային մարտագլխիկներուն մէջ կա՞յ արդեօք քասեթային զինամթերք:

Մաքրոն Կը Յորդորէ ՆԱԹՕ-ի Գործընկերները Առերեսուիլ Թուրքիոյ Վարքագիծին Հետ

Ֆրանսան կը մեղադրէ Թուրք-իան սուրիացի զինեալներուն Լեռնային Ղարաբաղ ուղարկելու մէջ: Այս «լուրջ նոր փաստը» կը փոխէ իրավիճակը, ըսած է նախագահ: Էմմանուէլ Մաքրոն:

Թուրքիան, ինչպէս յայտնի է, կը հերքէ վարձկաններու մասնակցութիւնը զարաբաղեան հակամարտութեան գոտիի ռազմական գործողութիւններուն:

«Այժմ մենք ունինք տեղեկատուութիւն, որ ցոյց կու տայ, որ ճիշատիստական խմբաւորումներու սուրիացի գրոհայինները անցած են Կազիանթեի [քաղաք Թուրքիոյ հարաւ-արեւելքը, նախկին Այնթապ]: Լեռնային Ղարաբաղի պատերազմի թատերաբեմ հասնելու համար», - Երէկ Պրիւքսէլի մէջ տեղի ունեցող Եւրամիութեան գաղաթնաժողովին հասնելուն պէս, լրագրողներուն ըսած է Մաքրոն: «Այս շատ լուրջ նոր փաստ է, որ կը փոխէ իրավիճակը», - ընդգծած է Ֆրանսայի նախագահը:

Այսօր: Հոկտեմբեր 2-ին, Մաքրոն Թուրքիայէն պահանջած է բացատրել զինեալ գրոհայիններու

Ժամանումը Ատրպէյճան եւ յորդորած է ՆԱԹՕ-ն առերեսուիլ իր դաշնակիցի գործողութիւններուն, կը հաղորդէ France-Presse լրատուական գործակալութիւնը:

«Կարմիր գիծը հատուած է, ինչ որ անընդունելի է: Ես ՆԱԹՕ-ի բոլոր գործընկերները կը յորդորեմ առերեսուիլ ՆԱԹՕ-ի անդամի վարքագիծին», - յայտարարած է Ֆրանսայի նախագահը:

Փոմփեօ. ԱՄՆ-ը Հրադադարի Կոչ Կ'ընէ Եւ Կը Դատապարտէ Երրորդ Ուժերու Սիջանտութիւնը ԼՂ Հակամարտութեան

Միացեալ Նահանգները կոչ կ'ընէ հակամարտող կողմերուն հրադադար հաստատելու եւ կը դատապարտէ երրորդ ուժերու միջամտութիւնը, ըսած է պետական քարտուղար Մայք Փոմփեօն Fox News-ին տուած հարցազրոյցի ընթացքին:

«Մենք դէմ ենք, որ այս հակամարտութիւնը միջազգային բնոյթ ստանայ, եւ կը կարծենք, որ կողմնակի ուժերը պէտք է հեռու մնան: Մենք հրադադարի կոչ կ'ընենք», - ըսած է Փոմփեօն: Ընդգծելով, որ ամերիկեան վարչակազմը խօսած է Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի առաջնորդներուն հետ, յորդորելով դադարեցնել կրակը:

«Յոյսով ենք, որ առաջիկայ օրերուն անոնք կը համոզուին, որ անհնար է ռազմական ճանապարհով կարգաւորել ցեղային ու քաղաքական հակամարտութիւնները, իսկ երրորդ երկիրներու միջամտութիւնը միայն կը խորացնէ խնդիրը», - ըսած է ԱՄՆ-ի պետական քարտուղարը:

Աւելի վաղ, Հայաստանի կառավարութիւնը հաղորդած էր, որ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան հե-

ռախօսազրոյց ունեցած է Սպիտակ տան Ազգային անվտանգութեան հարցերով խորհրդական: Ռապըթ Օ'Պրայընի հետ:

Ըստ պաշտօնական Երեւանի, Փաշինեան շեշտած է վարձկաններու եւ ահաբեկիչներու տարածաշրջանէն դուրս մղելու անհրաժեշտութիւնը եւ առանց որու անհնար է հրադադարի հաստատումը:

Լոս Անճելըսի Հայութիւնը Ձօրաշարժի Մէջ

Շարունակուած էջ 1-էն

րոշուին Արցախի ժողովուրդի արդար իրաւունքներու կողքին:

Անցնող շաբթուայ ընթացքին տեղի ունեցան ցոյցեր՝ Ատրպէյճանի հիւպատոսարանին առջեւ, Կլէնտէլի Քաղաքապետարանին մօտ եւ CNN հեռատեսիլի ընկերութեան Հոլիվուտի մէջ գտնուող շէնքին առջեւ:

Շաբաթավերջին, խումբ մը երիտասարդներ կարողացան որոշ ժամանակ փակել դէպի Հոլիվուտ

տանող թիւ 170 ազատուղին:

Հազարաւոր ցուցարարներ երկու օր շարունակ մնացին CNN-ի շէնքին առջեւ պահանջելով որ, լրատուական այդ ալիքը չանտեսէ կովկասի տարածաշրջանէն ներս տեղի ունեցող իրադարձութիւններ եւ անաչառ տեղեկութիւններ փոխանցէ Ամերիկեան հանրութեան:

Յուցարարները հեռացան, CNN-ի ղեկավարութենէն հաւաստիացումներ ստանալէ ետք, որ աւելի լայն ձեւով պիտի անդրադառնան պատերազմական իրավիճակին:

ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհուրդը Կը Դատապարտէ Ղարաբաղի Մէջ Ռազմական Գործողութիւնները

ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհուրդը խստօրէն կը դատապարտէ Ղարաբաղի մէջ վերսկսուած ռազմական գործողութիւնները, որոնք կը սպառնան վերածուելու լայնածաւալ պատերազմի: Սեպտեմբեր 29-ին, այս հարցի շուրջ Նիւ Եորքի փակ դռներու ետեւ տեղի ունեցած քննարկումներէն յետոյ, կառուցի անդամ 15 պետութիւնները կոչ ուղղեցին կողմերուն անմիջապէս դադարեցնելու բախումները եւ անյապաղ վերսկսելու բովանդակային բանակցութիւնները՝ առանց որեւէ նախապայմանի:

Յայտարարութիւնը, որ ընդունուած է միաձայն, աջակցութիւն կը յայտնէ նաեւ ՄԱԿ-ի գլխաւոր քարտուղար: Անթնիօ Կուրթիերեսին, որ աւելի վաղ հեռախօսազրոյցներ ունեցած էր Հայաստանի ու Ատրպէյճանի առաջնորդներուն հետ եւ կոչ ըրած դադարեցնելու կրակը ու հակամարտութիւնը կարգաւորելու խաղաղ ճանապարհով՝ Մինսքի խումբի համանախագահներուն հետ:

Վերջին անգամ ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհուրդը դարա-

բաղեան հակամարտութիւնը քննարկած էր մօտ երեք տասնամեակ առաջ՝ 1993 թուականին: Այս անգամ քննարկումը նախաձեռնած էր Անվտանգութեան Խորհուրդի ոչմշտական անդամ Էսթոնիան: Ըստ որոշ հաղորդումներու, պալթեան պետութեան այդ հարցով աջակցած էին նաեւ եւրոպական շարք մը պետութիւններ, անոնց կարգին՝ Անվտանգութեան Խորհուրդի մշտական անդամներ Ֆրանսան ու Մեծ Բրիտանիան:

Հայաստանի ու Ատրպէյճանի դեսպանները քննարկման ներկայ չէին, Անվտանգութեան Խորհուրդի նախագահ: Ապտոն Ապտրին, սակայն, չէ բացառած, որ ՄԱԿ-ը կրնայ նաեւ քննարկում նախաձեռնել անոնց մասնակցութեամբ:

«Եթէ անհրաժեշտութիւն ըլլայ, մենք կը խօսինք նաեւ երկու դեսպաններու հետ, որպէսզի անոնք կարողանան փոխհամաձայնութեան գալ», - ըստ ԹԱՍՍ գործակալութեան, ըսած է Անվտանգութեան Խորհուրդի նախագահը: Այլ մամուլային աղբյուրներ նիստէն չեն հաղորդուած:

Հայկական Բանակը Բոլոր Ծակատներու Վրայ

Շարունակուած էջ 1-էն

ցուցչի հետ իրավիճակի առնչութեամբ ունեցած խօսակցութեան մասին, Փաշինեան ըսած է. «Ես

որովհետեւ Միացեալ Նահանգները ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահող երկիր է, որն զբաղուած է Ղարաբաղի հարցի կարգաւորմամբ: Փաշինեան շատ յստակ արձա-

հեռախօսային խօսակցութիւն եմ ունեցել նախագահ Թրամփի ազգային անվտանգութեան հարցերով խորհրդական պարոն Օ'Օպրայընի հետ: Եւ այդ օրը երեկոյեան էր, որ լսեցինք պարոն Թրամփի կորոնավիրուսով վարակուելու մասին լուրը: Բայց ամէն դէպքում մենք կապի մէջ ենք ամերիկեան գործընկերների հետ,

նագրած է, որ Թուրքիա կը քաջալերէ Ատրպէյճանի յարձակումը ընդդէմ Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի: Ան շատ յստակ արձանագրած է, որ կան Սուրիայէն եկած վարձկաններ, որոնք Թուրքիոյ կողմէ տեղափոխուած են հակամարտութեան գոտի՝ Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի դէմ պատերազմելու համար:

Սա մի նոր Սարգսյանն է. ՀՀ Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի Ուղերձը Հայ Ժողովուրդին

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանն Շաբաթ երեկոյան հանդես եկավ հայ ժողովուրդին ուղղված ելույթով.

«Սիրելի ժողովուրդ, Հայաստանի Հանրապետության հպարտ քաղաքացիներ,

Արցախի Հանրապետության հպարտ քաղաքացիներ,

Սփիւռքի հպարտ հայրեր,

Արդէն գործնականում մէկ շաբաթ հայ ժողովուրդը՝ Արցախում եւ Հայաստանում, դիմակայում է ատպէջման թուրքական անարդարական յարձակմանը: Յարձակման մասշտաբները անսխալ է պարզ, թշնամի գրոհում է անսխալ ծաւալներով, որ ըստ ռազմական փորձագետների 21-րդ դարում յաճախ չի պատահել աշխարհի որեւէ հատուածում, հակամարտության գոտիներից որեւէ մէկում:

Հարիւր տարիներ եւ հետեւեւեւի մարտական մեքենաներ, հազարավոր արկեր եւ հրթիռներ, տասնեակ ինքնաթիռներ, հարիւրավոր անօդաչու թռչող սարքեր եւ տասնեակ հազարավոր հետեւակ՝ արդէն մէկ շաբաթ գրոհում են Արցախի պաշտպանական բանակի դիրքերը՝ շփման գծի ամբողջ երկայնքով:

Նախորդ օրուայ մեր վերլուծութիւնները ցոյց տուցին, որ Արցախի պաշտպանութեան բանակի մէկ մարտական դիրքի վրայ գրոհի է նետում մօտավարպէս 150-ից 200 թշնամական զինուոր, ընդ որում այսպիսի գրոհները կրկնում են օրուայ մէջ մի քանի անգամ, ուղեկցում են հրթիռային եւ անարդարական հրետանու, զրահատեխնիկայի, օդանավերի, անօդաչու թռչող սարքերի ջանքերով: Մեր զինուորականների վկայութեամբ, բացի ադրբեջանական բանակի ստորաբաժանումներից, գրոհներին ներգրավուած են սիրիացի վարձկաններ ու անհրաժեշտ կիներ, թուրքական բանակի յատուկ ջոկատայիններ:

Մեր տեղեկութիւններով թուրքական բանակի շուրջ 150 բարձրաստիճան զինուորականներ գտնուած են Ադրբեջանի զինուած ուժերի տարբեր օղակների հրամանատարական կէտերում եւ դեկավարում են ռազմական գործողութիւնները:

Այս նկարագրութիւնն ինքնին պիտի վկայի, թէ ինչպիսի ծանր մարտեր են տեղի ունենում առաջնագծում: Արդէն մէկ շաբաթ՝ Արցախի պաշտպանութեան բանակը, մեր կամաւորական ջոկատները կենաց եւ մահու կռիւ են տալիս Արցախի սրբազան հողի

վրայ: Այս պահի դրութեամբ արդէն ունենք բազմաթիւ մարդկային կորուստներ՝ զինուորական եւ քաղաքացիական, շարքից դուրս է եկել մեծ թուով զինտեխնիկայ, բայց հակառակորդը այդպէս էլ ի վիճակի չի եղել լուծել որեւէ ռազմավարական խնդիր:

Աներեւակայելի է այն տոկոսութիւնը, որով մեր զինուորները, սպաները, գեներալներն ու ազատամարտիկները կանգնած են հրոսակային այս յարձակմանը յանդիման: Մեր զինուորներն ու կամաւորները չեն խնայում ոչինչ եւ հերոսութեան աներեւակայելի օրինակներ են ցոյց տալիս: Այսօր մարտի դաշտում հակառակորդի հարիւրավոր ոչնչացումը գրահատեխնիկայ կայ, տասնեակ օդանավեր եւ ուղղաթիռներ, հարիւրավոր անօդաչու թռչող սարքեր, մարդու զինուորականները հակառակորդի անցնում են մի քանի հազարը:

Այս պահի դրութեամբ էլ թէ՛ մարտերը շարունակում են առաջնագծի տարբեր հատուածներում, որոշ տեղերում Պաշտպանութեան բանակի զորքերը գտնուած են բաւականին ծանր դրութեան մէջ, որոշ տեղերում վստահօրէն տիրապետում են իրավիճակին:

Սիրելի հայրենակիցներ, եղբայրներ եւ քոյրեր.

Մենք ապրում ենք մեր հազարամեայ պատմութեան թերեւս ամենավճռորոշ փուլում: Ադրբեջանաթուրքական հրոսակային միայն ռազմական կամ ռազմաքաղաքական հարց լուծելու նպատակ է, որ հետապնդում են:

Նրանք միայն Ղարաբաղի կամ Ղարաբաղի հարցի ետեւից չէ, որ եկել են: Նրանք չեն եկել միայն տարածքներ, գիւղեր կամ քաղաքներ գրաւելու: Նրանց նպատակը հայրենիքն է, նրանց նպատակը Հայոց ցեղասպանութեան իրենց քաղաքականութեան շարունակութիւնն է, եւ նրանք խնդիր են դրել Հայոց ցեղասպանութիւնը շարունակելու:

Բայց այսօր, այստեղ ուզում ենք ասել, որ հիմա այլեւս՝ հայր, Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացին, Արցախի Հանրապետութեան քաղաքացին Դեր Զօրի ճամփորդը չէ: Այսօր, քան երբեք, մենք համակուած ենք մեր ինքնութիւնը, մեր հայրենիքը, մեր իրաւունքը պաշտպանելու անխորտակելի վճռականութեամբ:

Դրանում համոզուել ենք նաեւ՝ երեկ երեկոյան հեռախօսագրոց ունենալով Արցախի Պաշտպանական շրջանների հրամանատարների, դիվիզիաների հրամանատարների, անգամ առաջնագծում

ՀՀ Նախագահ Արմէն Սարգսեանի Ուղերձը Սփիւռքին

Սիրելի հայրենակիցներ, թանկագին քոյրեր եւ եղբայրներ,

Մեծ հիացմունք, խոր յուզմունք եւ անսահման հպարտութիւն կ'ապրիմ՝ տեսնելով, լսելով ու զգալով համերաշխութեան, միասնութեան այն հուժկու ալիքը, որ բարձրացած է Սփիւռքի մէջ՝ ի արձագանգ Արցախի եւ Հայաստանի սահմաններում Ատրպէյճանի եւ թուրքի կողմէ համատեղ սանձազերծուած պատերազմի:

Կ'ուզեմ, որ իմ անաք՝ Հայրենիքը կը լսէ եւ կը զգայ իւրաքանչիւրիդ ձայնը, իւրաքանչիւրիդ խօսքը, ձեր սրտերու անհանգիստ բաբախիւնը, ուր ալ ըլլաք, ինչքան ալ հեռու գտնուիք:

Այսպիսի հզօր ու ամուր Սփիւռքը իսկական բանակ է, որ սատար է Հայրենիքին ու քաջարի Հայոց բանակին այս դժուարին, ճակատագրական պահին:

Հայրենիքը երախտապարտ է այն օգնութեան համար, որ կը ցուցաբերէք Ձեր նիւթական աջակցութեամբ, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի նախաձեռնած «Մենք ենք, մեր սահմանները. բոլորս Արցախի համար» համագաղափար դրամահաւաքին ձեր աշխոյժ մասնակցութեամբ:

Ձեզմէ իւրաքանչիւրը այսօր Հայաստանի եւ Արցախի դեսպանն է դուրսը: Դուք բոլոր հնարաւոր միջոցներով՝ հաւաքներով, կոչե-

րով, դիմումներով եւ ելույթներով ամէն ինչ կ'ընէք ճշմարտութիւնը, Արցախի ձայնը հասցնելու միջազգային հանրութեան, ընդ որում՝ ձեր երկիրներու կառավարութիւններուն՝ ներկայացնելու թուրքի օժանդակութեամբ Ատրպէյճանի սանձազերծուած յարձակման անմարդկային էութիւնը:

Վստահ եմ՝ կը գիտակցիք, որ ներկայ իրավիճակին մէջ պէտք է շարունակենք բազմապատկել մեր ջանքերը:

Շարունակեցէ՛ք նոյն ոգիով եւ նոյն նուիրուածութեամբ, որովհետեւ այս անգամ մեր դէմ՝ Արցախի ազատատենչ ժողովուրդի դէմ ելած է ոչ միայն Ատրպէյճանը, այլեւ՝ ցեղասպան թուրքիան՝ իր գէնքով, զինուորականով ու վարձկան անհրաժեշտներով, իր հայատեաց խօսքով ու գործով: Մա այն նոյն թուրքիան է, որ 105 տարի առաջ հայերու էթնիկ գտնումներ եւ ցեղասպանութիւն իրականացուց Օսմանյան կայսրութեան մէջ:

Այս անգամ այդ պիտի չանցնի, մենք թոյլ չենք տար նոր ցեղասպանութիւն: Մեր համաշխարհային ազգը հզօր է իր միասնութեամբ ու հաւաքական ուժով: Որեւէ կասկած չկայ, որ մենք պիտի յաղթենք:

Մենք անյաղթ ենք մեր ամենայաղթ միասնութեամբ:

Յաղթանակը մերը պիտի ըլլայ: Աստուած պահպան բոլորիս:

գտնուող մի շարք շարքայինների, սպաների եւ ենթասպաների հետ:

Նրանց ասել եմ, որ սիրում եմ բոլորին, հպարտանում եմ իրենցով, խոնարհում եմ իրենց առաջ: Նրանց ասել եմ, որ հայ ազգը, որ նահատակ եւ կենդանի հերոսների շնորհիւ ճաշակել են յաղթանակի անզուգական համբ, այլեւս համաձայն չէ որեւէ ուրիշ ճակատագրի:

Յաղթանակը, միայն ու միայն յաղթանակը, բացառապէս յաղթանակն է այն աւարտը, որը մենք պատկերացնում ենք այս պայքարի վերջում: Այսօր արդէն Արցախի պաշտպանութեան բանակը իրականացրել է ակտիւ հակադարձակողական գործողութիւններ եւ հասել էական յաջողութիւնների՝ ջախջախելով թշնամական մի քանի յատուկ նշանակութեան ստորաբաժանում:

Մեր թշնամին որքան էլ վարձկան հրոսակների առատ հոսք ունենայ, չի կարող մրցակցել ապրելու եւ յաղթելու հայկական կամքի հետ, ու մենք համատեղ ջանքերով պիտի կոտրենք յարձակողու ոտիս ողնաշարը, որ նա այլեւս երբեք, այլեւս երբեք իր ոճրագործ ձեռքերը չպարզի մեր ուղղութեամբ, իր արիւնոտ հայեացքը չուղղի մեր

հայրենիքին:

Սիրելի ժողովուրդ, Հայաստանի Հանրապետութեան հպարտ քաղաքացիներ,

Արցախի Հանրապետութեան հպարտ քաղաքացիներ,

սփիւռքի հպարտ հայրեր.

Մա մի նոր Սարգսյանն է եւ մեզինց իւրաքանչիւրը պարտավոր է ինքը իրեն նուիրել մէկ նպատակի եւ այդ նպատակի անունն է յաղթանակ:

Եւ մեզինց իւրաքանչիւրը ամէն վայրկեան պիտի պատրաստ լինի գտնուել այդ յաղթանակի առաջնագծում: Ու մենք կը յաղթենք, որ մենք անպայման կը յաղթենք, մենք անպայման կը յաղթենք, ու չկասկածէք, մենք անպայման կը յաղթենք:

Եւ ուրեմն՝

Կեցցէ Ազատութիւնը

Կեցցէ Հայաստանի Հանրապետութիւնը

Կեցցէ Արցախի Հանրապետութիւնը

Եւ կեցցեն մեր երեխաները, որ ապրելու են Ազատ եւ Երջանիկ Հայաստանում

Փառք ընկած հերոսներին
Փառք Հայոց յաղթական բանակին»:

Պարտադրուած Կենսակերպ

Միա՞ն Արցախի Հանրապետութեան դէմ է պատերազմը. ո՛չ: Հայաստանի Հանրապետութեան դէմ է պատերազմը. ո՛չ: Այլեւ, ակնյայտ է, որ այս անգամ պատերազմը ողջ հայութեան դէմ է: Հայո՛ւ տեսակին դէմ է:

Ատրպէյճան միայնա՞կ նախաձեռնեց պատերազմը. ո՛չ: Միա՞ն թուրքիան ամբողջապէս գործադիր է ազերիական նախադրածակման. ո՛չ: Այլեւ, ակնբախ է, որ իսրայէլ առատորէն զինած է իր դաշնակիցն ու հոգեկիցը՝ Ատրպէյճանը:

27 Սեպտեմբերին իրավիճակը կտրուկ փոխուեցաւ հարաւային կովկասի մէջ, երբ Պաքու լայնածաւալ չարձակում շրջապատեց Արցախի Հանրապետութեան սահմաններուն վրայ, ընդհուպ թիրախաւորելով քաղաքայիններ: Սա, 1994-ի զինադադարէն ետք, ամենաճարտուն եւ ամենավտանգալից գորաշարժն է որ կատարեց Ատրպէյճան՝ աննախընթացորէն սրելով կացութիւնը: Այժմ, ստեղծուած է իրավիճակ մը, որ ոչ ոք կրնայ կանխատեսել հետեւանքները անոր:

Հայ-ատրպէյճանական համարտութեան պատմութեան մէջ բացուեցաւ նոր եւ արիւնալի էջ մը: Մինչայդ, եթէ կը խօսուէր Արցախի կարգավիճակին եւ անոր ճակատագիրին մասին, հայ-ատրպէյճանական բանակցութիւնները կեղծոնացած էին արցախեան համարտութեան հանգուցալուծման հնարաւորութեանց շուրջ, անդին՝ անթաքտիցորէն Պաքուի հեռագնայ նպատակները կը հասնէին մինչեւ Հայաստանի գոյութեանն իսկ: Այն հոետորաբանութիւնը որ որդեգրուած էր Պաքուի վերնախաւին կողմէ՝ արհամարհելով Երեւան անունը եւ զայն կոչելով էրիվան (ազերիական տարբերակ), Հայաստանի Հանրապետութիւնը՝ նախկին «էրիվանի խանութիւն» եւ նմանատիպ ցնդաբանութիւններ, արդէն նախանշաններն էին որ հայութիւնը գործ ունէր հաւասարակշռութենէ դուրս ելած իշխանութիւններու հետ, կացութենէն անտեղեակ արկածախնդիրներու հետ:

Ատրպէյճանի յոխորտալից սոյն քայլը կը գլխէ կ'անցնի տրամաբանութեան ամէն սահման: Անոր ռազմատենչ վարքագիծը՝ ի դէմս հայկական խաղաղասիրական ձգտումներուն, ցոյց կու տայ, թէ Պաքու ապաւինած է պատերազմի ընտրանքին, կը ձգտի խօսիլ զէնքի ու արեան լեզուով: Կարծէք ան չի սիրեր դասեր քաղել պատմութենէն կամ անսալ իր իսկ սեփական դառնալեղի փորձառութեան:

Նախ՝ տմարդիութիւնը կը կայանայ ընտրուած ժամկէտին մէջ, երբ ողջ երկրագունդը կը գտնուի համաճարակի մը աղէտին դէմ յանդիման: Արտասովոր այս օրերուն, երբ մարդկութիւնը միասնական ջանքերով կը փորձէ չէզոքացնել համակործան վարակը՝ փոխ-օգնութեան ու մարդասիրական սկզբունքներով, ահա Պաքու կը մերկացնէ իր ողջ տգեղութիւնն ու բարբարոսական բնագղը:

Ապա՝ ինդրարկուի եւ թուլամորթի ստորաքարչ նկարագիրով իր ծրագիրներուն իրագործման համար կ'ապաւինի այլոց՝ թուրքիոյ, իսրայէլի, վարձկան կռուողներու եւ թափթիփութեան: Երկհոտի մը բոլոր ստորոգելիները կրեւով իր վրան՝ կը պարծենայ խաղաղ բնակիչներ սպաննելով: Եթէ իր

նպատակն էր զինու գորութեամբ հակամարտութեան լուծումը եւ նշաւակել Հայաստանը, ապա ինչո՞ւ 1994-ին կը թախանձէր զինադադար, ինչո՞ւ կը բանակցէր միջազգային հաշտարար ուժերու միջնորդութեամբ, ինչո՞ւ կը սակարկէր կամ կ'ուզէր պարտադրել իր քմահաճ պայմանները:

Ատրպէյճան դարձեալ ձեռնոց նետեց հայութեան դէմ: Ատրպէյճան կրկին ինկաւ ինքնախաբեկանքի որոգայթը՝ ենթադրելով որ շուտով պիտի ընկճէ Արցախն ու Հայաստանը: Սակայն, հայոց հուժկու հակահարուածը, սահմաններուն անառիկութիւնը, զինուորներուն բարձր տրամադրութիւնները, մարտական ոգին, միասնականութեան միջնորդը եւ համահայկական գորաշարժը ոչ միայն պատուար կանգնեցան ազերիական յառաջիկայի, այլեւ՝ ազգը վեճածեց միահամուռ, կուռ, պինդ եւ նուիրեալ բանակի: Ատրպէյճան իր թեթեւութիւն արարքով, իր մեծամիտ նախաձեռնութեամբ մեծագոյն նպաստը ունեցաւ միասնականացնելու ազգը եւ բոլորս մղելու նոյն նպատակին շուրջ՝ գորակցիլ հայկական բանակին, պաշտպանել հայրենի հողը եւ ուսընդուս ըմբերանել Պաքուի տէրերուն պոռոտախօս ճառերը:

Այսօր, միասնական բացառիկ ոգի կը տիրէ հայ կեանքէն ներս: Ազգը վերածուած բանակի՝ պատրաստ է ինքնակամօրէն եւ խիզախօրէն մղելու իր հերթական պատերազմը, վսեմօրէն դիմակալելու այս փորձաքարը եւս: Բանակայինները՝ խրամատներու ետին, զինուորներ՝ հրասայլերու եւ հրետանիներու վրայ, օդաչուներ՝ արծուութիւն թեւերով, կամաւորականներ՝ թիկունքներուն, բժիշկներ՝ իրենց նուիրական առաքելութեամբ, զեղանի օրիորդներ՝ կամաւորագրուած, աշխարհացրիւ հայեր տրամադիր ամէն զնով սատարելու սոյն թէժ գուպարին: Այսօր, ձեռով մը, ամէն հայ զինուոր է. իւրաքանչիւր հայորդի ինքզինք մասնակից կը զգայ հայրենական այս վճռորոշ պատերազմին: Նախանձէլիօրէն եւ օրինակելիօրէն ազգին միասնական կարգախօսն է՝ վասն հայրենեաց եւ յանուն հողի՝ «Յաղթելու ենք»...:

Այսօր, ցաւ ի սիրտ, կը նստրանան շարքերը հայոց բանակին: Ամէն օր նահատակներու արեամբ կ'ոռոգուի հողն հայրենի: Հարիւրաւոր տուններու օճախներ մարեցան կսկծալիօրէն: Հարիւրաւոր սեւազգեստ մայրեր եւ հայրեր գերեզմաններ փորեցին իրենց հերոս որդիները հոն ամփոփելու: Եռաբլուրի բարձունքը գրկեց նոր մարտիրոսներ: Մի գուցէ նոր եռաբլուր մը յայտնուի յորդահոս արցունքներ խլելու: Ինկան տղաքը Արցախի տարբեր ճակատներուն վրայ: Ինկան անոնք՝ երազներ, յոյսեր եւ լոյսեր տանելով իրենց հետ: Ինկան՝ որպէսզի անխորտակելի մնան դիրքերը հայկական: Ինկան՝ որպէսզի դաս ստանայ ոտիւր՝ թէ հայ զինուորը պատուով կը կատարէ իր պարտքը: Ինկան՝ որպէսզի խաղաղ ու անդորր երկինք ապահովեն Արցախի եւ Հայաստանի համար: Ինկան՝ որպէսզի օրինակ ծառայեն սերունդներուն, ըլլան ապրող դասագիրքեր եւ մնալուն ներկայութիւններ հայոց հետոսս պատուովի էջերուն մէջ: Ինկան՝ որպէսզի իրենց զինակիցներն ու արիւնակիցները չիջնան այսուհետեւ: Ինկան՝ Արարատի սուրբ

Սպիտակ Տունը Պետք է Թուրքիայէն Պահանջէ Հեռու Մնալ Այս Հակամարտութեան. Պայտըն

Երեքշաբթի օր յայտարարութիւն տարածեց Միացեալ Նահանգներու նախկին փոխնախագահ, առաջիկայ նախագահական ընտրութիւններուն Դեմոկրատական կուսակցութեան թեկնածու: Ճո Պայտընը: «Հաշուի առնելով Ղարաբաղի եւ շրջակայ տարածքներուն մէջ արագօրէն աճող կորուստները, թրամփի վարչակազմը պէտք է կոչ ընէ Հայաստանի ու Ատրպէյճանի առաջնորդներուն անյապաղ դադրեցնելու այս մագլցումը», - թուրքերէն իր էջին վրայ գրած է Պայտընը, աւելցնելով, որ Սպիտակ տունը նաեւ պէտք է թուրքիայէն պահանջէ հեռու մնալ այս հակամարտութենէն: Առանց այլախօսութեան, ուղիղ գրութեամբ յիշատակելով թուրքիան, ԱՄՆ-ի նախագահ թեկնածուն տարածած է նաեւ Reuters-ի հաղորդագրութիւնը, ուր գործակալութիւնը պատմած էր, թէ ինչպէս թուրքիոյ նախագահ: Էրտողան կը սպառնայ Հայաստանին ու կը պնդէ, թէ եկած է զարաբաղեան հակամարտութեան վերջ դնելու ժամանակը:

Աւելի վաղ, պատասխանելով լրագրողներէն մէկու հարցին, Մի-

ացեալ Նահանգներու նախագահ: Տանըլտ թրամփ յայտարարած էր, թէ ինքը տեղեակ է խնդիրին, եւ որ իր վարչակազմը ուշիուցով կը հետեւի իրավիճակին: «Մենք այդ տարածաշրջանին մէջ լաւ յարաբերութիւններ ունինք, ուստի կը տեսնենք, արդեօք կարող ենք դադրեցնել բախումները», - նախօրէին Սպիտակ տունէն յայտարարած էր թրամփը:

լերան պատկերը իրենց աչքերուն եւ երազներուն սեւեռաբիբ:

Այսօր, ակամայ, յետահայեաց ակնարկ մը կատարելով մեր վերջին 130-ամեայ պատմութեան վրայ, խորանալով անոր ծալքերէն ներս եւ անաչառօրէն դիտելով իրաց գրութիւնը այնպէս՝ ինչպէս որ է, կը հաստատենք, թէ տեղի ունեցած է ուժեղ բախում քաղաքակրթութեան եւ բարբարոսութեան միջեւ: Քաղաքակրթութիւնը հարկադրուած է դիմելու զէնքին՝ յանուն պատուի եւ կեանքի, իսկ բարբարոսը եաթաղանի ուժով յեցած է վայրագութեան եւ արեան: 1890-էն ծայր առած հայոց ազատագրական շարժումը՝ էրզրումի պոռթկումէն, Գոմ Գափուի ցոյցէն եւ կուկունեանի արշաւանքէն սկսած ցայսօր կը զարնուի թուրք-թաթարա-ատրպէյճանական խաւարամտութեան եւ խաժամուժին: Մեր 130-ամեայ պատմութեան առանցքն է այս՝ անդուլ առճակատում շլաչեայ դեղին արմատներով միջին ասիական ցեղերու յետնորդներուն դէմ: Անէճք մըն էր որ պլուեցաւ հայուն գլխուն, հայ մշակոյթին եւ քաղաքակրթութեան վիզին՝ արեւելահայաստա-

նէն մինչեւ կիլիկիա, Պոնտոսէն մինչեւ Արցախ ու Պաքու, Ատրպատական ու Սասուն:

Եւ ի խնդիր կեանքի, պատուի եւ սուրբ նահատակներու անմեռ կտակին, յանուն ազգային արժէքներու եւ քաղաքակրթութեան, հարկադրուած եղանք ունենալու հայուն բնորոշ կենսակերպ մը՝ ապրի՛լ պայքարելով, արարել՛ կուռելով, շինել՛ գոհուելով, սիրել՛ զէն ի ձեռին, խաչին հետ՝ սուր, աղօթքին հետ՝ մարտակոչ, եկեղեցիին քով՝ հրասայլ, միւռոնի հետ՝ վրէժ, խունկի մէջ՝ վառօղ: Այս տարօրինակ կենսակերպը պարտադրուեցաւ մեզի: Պարտադրեցին ձէնկիզ խանի, սուլթան Համիտի թոռները, թալլաթ եւ էնվեր փաշաները, էրտողանն ու Ալիեւի խլեակները:

Այսօր պատերազմ է: Պարտադրուած կենսակերպը մեր անփախչելի ճակատագիրն է: Այդ կենսակերպը, յատկապէս հայուն «ընծայուած» դաժան կենսակերպը պիտի ընդունինք քաջաբար:

Այլ ճանապարհ չկայ: Որդեգրել՛ եւ իւրացնել՛ հայուն պարտադրուած կենսակերպը:

«ԱՐԱՐԱՏ»
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

COVID-19
HOTLINE

ՄԴՎԿ-ի
Խորհրդատուական Գրասենեակ

(888) 908-1887

contactus@aebu.org

ՄԴՎԿ Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմինի նախաձեռնութեամբ ու համագործակցութեամբ Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան (ՀԿԲՄ) եւ Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի (ՀԱԽ) կը յայտարարէ որ «քորոնա» ժահրի ստեղծած տագնապալի վիճակին բերումով կեանքի կոչած ենք յատուկ գրասենեակ մը:

Սոյն գրասենեակը խորհրդատուական ծառայութիւններ պիտի տրամադրէ պետական եւ այլ նպաստներէն օգտուելու կարելիութիւններուն մասին, որպէսզի Հայ քաղաքացիները կարողանան որոշ չափով յաղթահարել տնտեսական դժուարութիւնները:

Խորհրդատուութեան եւ օժանդակութեան համար կարելի է դիմել
հեռաձայնելով հետեւեալ թիւին. 888-908-1887
Կամ. contactus@aebu.org

Կարո Փայլան «Ձիս Լռեցնելու Շարժման Անցած Են Պիտի Չնահանջեմ Պատասխանատուութիւն Ստանձնել»

Ատրպէյճանի ու Հայաստանի միջեւ Լեւոնային Ղարաբաղի խնդրի պատճառով շարունակուող լարուածութիւնը, դժբախտաբար, վերջին օրերուն կ'ընթանայ դէպի պատերազմ:

Հակառակ ողջ աշխարհի համարտութեան դադարեցման ու հրադադարի կոչերուն, ԱՔՓ-ՄՀՓ դաշինքը բացայայտօրէն ռազմատենչ պահուածք մը որդեգրած է՝ մեր երկրի հարեւանները հանդիսացող Ատրպէյճանի ու Հայաստանի միջեւ առկայ լարուածութեան դիմաց:

Իշխանութիւնը բացայայտօրէն պատերազմի քարոզչութիւն կ'իրականացնէ՝ իր ռազմատենչ ընթացքով, Հայաստանի պետութեան դէմ բացայայտ թշնամական յայտարարութիւններով եւ նեցուկ ըլլալով պատերազմին՝ փոխանակ հրադադարի ու բանակցութեան կոչ ուղղելու երկու երկիրներուն:

Ըստ ՄԱԿ-ի քաղաքացիական ու քաղաքական իրաւունքի համա-

ձայնագրի 20-րդ յօդուածին, զոր ստորագրած է նաեւ Թուրքիա, եւ որ Սահմանադրութեան 90/4 յօդուածին համաձայն գերադաս է ներքին իրաւունքին, «պատերազմի որեւէ քարոզչութիւն արգելուած է օրէնքով»: Իշխանութեան ներկայացուցիչները յանցանք կը գործեն՝ իրականացնելով պատերազմի քարոզչութիւն:

ՀՏՓ ու իր ներկայացուցիչները մշտապէս խաղաղութիւնն է որ պաշտպանած են: Իմ ընկերներս ու ես, կեանքի ու քաղաքականութեան բոլոր ոլորտներէն ներս, թէ՛ ներքին, թէ՛ արտաքին քաղաքականութեան մէջ, ընդդիմանալով պատերազմին, տեսապէս պաշտպանեցինք խաղաղութիւնը եւ պիտի շարունակենք պաշտպանել:

Այն բոլոր հարցերուն մէջ, ուր իշխանութիւնները կողմ էին հակամարտութեան, բռնութեան եւ ռազմի քաղաքականութեան, ինչպէս է գէտականի հարցը, Քրտական հարցը, Ղարաբաղեան հարցը, միշտ կողմ եղայ խաղաղ լուծման: Հակամարտութեան առաջին պահէն իսկ, ջանք թափեցի փոխելու Թուրքիոյ դիրքը այս պատերազմին դիմաց, որով հետեւանքով հայ ու ատրպէյճանական ժողովուրդները պիտի ունենան մեծ կորուստներ: Կատարած յայտարարութիւններու մէջ կողմ եղայ միմիայն խաղաղութեան:

Այսօր ես ու իմ կուսակցութիւնը ԱՍԱՄ (Եւրասիական ռազմավարական հետազոտութիւններու կեդրոն) ստորագրութեամբ հրապարակուած ծանուցումով մը որ-

պէս թիրախ ցոյց տրուեցանք, որովհետեւ խաղաղութիւն կ'ուզէինք: Ատելութեան խօսքով լեցուն ԱՍԱՄ-ի յայտարարութիւնը կատարողներու մասին դիմած եմ դատական գործընթացի:

Իշխանութիւնը ռազմական քաղաքականութեամբ մեր երկիրն ու ողջ տարածաշրջանը դէպի խա-

զիտեմ, թէ ինչ կը նշանակէ այս յայտարարութիւնը: Հակառակ այս իրողութեան, պիտի չնահանջեմ պատասխանատուութիւն ստանձնել՝ պատերազմները կանխելու համար: Անձիս դէմ հաւանական բոլոր յարձակումներուն պատասխանատուն, իշխանութիւններուն չափ, ԱՍԱՄ եւ նման կազմակեր-

ԱՍԱՄ-ի ստորագրութեամբ հրապարակուած ծանուցումը

ւար կ'առաջորդէ: Անոնք, որոնք պատերազմի փողեր կը հնչեցնեն, կը փորձեն լռեցնել խաղաղութեան ձայն բարձրացնել փորձողները: Ինչ որ ալ ընեն՝ ես ու ընկերներս պիտի շարունակենք «խաղաղութիւն» գոչել:

Որովհետեւ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԶՈՒՆԻ ՅԱՂԹՈՂ, ԻՍԿ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՊԱՐՏԵԱԼ:

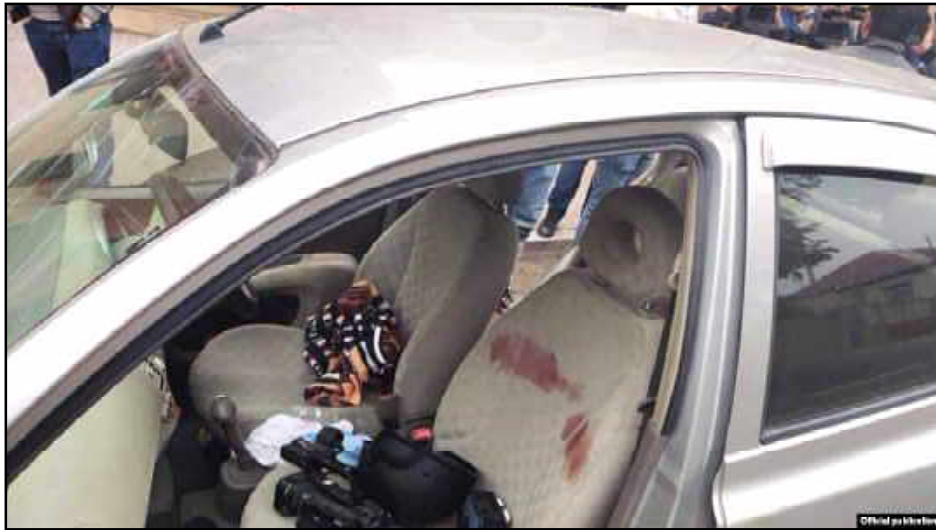
Կը տեսնեմ, որ կարգ մը շրջանակներ շարժման անցած են զիս լռեցնելու համար: Շատ լաւ

պութիւններն են, որոնք անցեալին պատահած ատելութեան յարձակումներուն ալ պատասխանատուներն էին:

Կոչ կ'ընեմ բոլոր այն անձերուն ու կազմակերպութիւններուն, որոնք կը հաւատան խաղաղութեան, որպէսզի խաղաղութիւնը պաշտպանելու համար բարձրացնեն իրենց ձայնը՝ ընդդէմ պատերազմի:

ԿԱՐՕ ՓԱՅԼԱՆ
ՀՏՓ-ի փոխհամանախագահ

Արցախի Մարտունի Քաղաքի Ռմբակոծութեան Ժամանակ Վիրաւորուած Են Le Monde-ի 2 Լրագրողներ

Ատրպէյճանական ռմբակոծութեան հետեւանքով Հոկտեմբեր 1-ին, վիրաւորուած են Լեւոնային Ղարաբաղի Մարտունի քաղաքի մէջ աշխատող չորս լրագրողներ: Հայաստանի կառավարութեան Տեղեկատուական միասնական կեդրոնի հաղորդումով: Վիրաւորուածներուն կարգին են Le Monde-ի 2 լրագրողներ: Նախնական տուեալներով, անոնք Ֆրանսայի քաղաքացիներ են եւ արդէն տեղափոխուած են Մարտունիի հիւանդանոց:

Վիրաւորում ստացած է նաեւ տեղական «Արմենիա» հեռուստաընկերութեան աշխատակից: Արամ Գրիգորեանը, ինչպէս նաեւ 24News կայքի լրագրող: Սեւակ Վարդուհանեանը:

Վերջինս «Ազատութիւն»ին փոխանցեց, որ այժմ բուժօգնութիւն կը ստանայ Ստեփանակերտի հիւանդանոցը, եւ իր կեանքին վտանգ չի սպառնար. - «Մարտունի քաղաքում լրագրողական պարտականութիւնները, մասնագիտական գործունէութիւնը ծաւալելու ժամանակ գտնուում էինք այդ պահին Մարտունի քաղաքի քաղաքապետարանի շէնքի տարածքում: Շատ անակնկալ ձեւով ձայներ լսեցինք... չիշուծեմ, որ մի սենեակում մի սեղան գտայ, թաքնուեցի դրա տակ: Այդ ձայները մի քանի հատ եմ լսել: Յետոյ շէնքից դուրս եկանք, վառուող ինքնաշարժ եմ տեսել: Մեզ հետ ուրիշ վիրաւոր էլ կար, նրան տեղափոխել ենք Մարտունու Բժշկական կեդրոն, յետոյ

էնտեղից անմիջապէս տեղափոխուեց Ստեփանակերտի ԲԿ: Բարեբախտաբար լուրջ վնասուածք չկայ»:

Վարդուհանեան ըսաւ, որ միւս վիրաւորուած լրագրողը արտասահմանէն էր: Աւելցուց, որ վիրաւորուած էին շատ քաղաքացիական անձեր:

Աւելի ուշ Ֆրանսան յայտարարեց որ օդանաւ կ'ուղարկէ Ղարաբաղի մէջ վիրաւորուած լրագրողներուն հնարաւորինս արագ տուն վերադարձնելու համար:

Այդ մասին ըսած է Պրիւքսէլ

Ժամանած Ֆրանսայի նախագահ: Էմմանուէլ Մաքրոն, որ Պելճիքայի մայրաքաղաքին մէջ պիտի մասնակցի Եւրոպական միութեան արտահերթ գագաթնաժողովին:

ԵՄ գագաթնաժողովին կը քննարկուին շարք մը միջազգային թեմաներ, անոնց կարգին՝ իրավիճակը Պելաուսիոյ եւ ռազմական գործողութիւններու վերսկսումը Լեւոնային Ղարաբաղի մէջ:

«Բժշկական օդանաւը պատրաստ է մեկնելու լրագրողներուն դուրս հանելու համար», - յայտնած է Մաքրոն:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
 Enclosed a check for (one year)
 * \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
 \$ 125,00 (Air Mail) for Canada.
 \$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
 Address: -----
 City: ----- State:----- Zip Code:-----
 Country: -----

Tel :----- Email: -----

Artsakh Defense Forces Destroy Gyanja Military Airfield in Azerbaijan

STEPANAKERT — Artsakh Defense Army has stated that its forces have destroyed a military airfield in Gyanja, Azerbaijan's second largest city located a few dozen kilometers from the Armenian-Azerbaijani "line of contact".

The Defense Army said that it is "dealing powerful blows to very important military facilities located deep inside Azerbaijan."

"By my order today, the Defense Army has hit several rocket strikes in Gyanja city. At this point, I have ordered to stop fire to avoid innocent victims among civilians". Arayik

Harutyunyan said in a live TV statement.

"If the adversary does not reciprocate appropriately, we will continue to with a proportional response to strike and dismantle the adversary's military infrastructure, hardware, and ability to wage war." stated Harutyunyan.

Baku confirmed that Gyanja was hit by rockets but did not immediately specify damage caused by them. A senior Azerbaijani official said that they were fired from Armenia. The Arme-

Continued on page 4

Russia and Syria Confirm Participation of Jihadist Mercenaries in Karabakh War

The head of Russia's Foreign Intelligence Service, Sergei Naryshkin, has warned that Nagorno-Karabakh risks becoming a launchpad for terrorists who could enter Russian territory, TASS news agency cited him as saying on Tuesday.

"The flaring up armed confrontation in Karabakh, like a magnet, attracts militants from various international terrorist structures," Naryshkin stressed.

"We cannot but be concerned that the South Caucasus is capable of becoming a new launchpad for international terrorist organizations, from where militants can subsequently en-

ter states neighboring Azerbaijan and Armenia, including Russia," he stressed.

"According to the information available in the Foreign Intelligence Service, mercenaries from the international terrorist organizations fighting in the Middle East, such as Jabhat al-Nusra (banned in Russia), Firkat al-Hamza, Sultan Murad, as well as extremist Kurdish groups, are actively moving into the conflict zone," said Naryshkin.

He stressed that "we are talking about hundreds and even thousands of

Continued on page 4

"The United States Needs to Explain Whether It Gave Those F-16s to Bomb Peaceful Populations" – PM Nikol Pashinyan's Interview to the New York Times

YEREVAN — Prime Minister Nikol Pashinyan gave an interview to The New York Times, in which he referred to the war unleashed by Azerbaijan against Nagorno-Karabakh. Below is the NYT article about the interview.

"As Prime Minister Nikol Pashinyan talked over the phone on Thursday with President Trump's national security adviser, he raised a delicate issue: Why is nothing being done to stop a longtime United States ally, Turkey, from using American-made F-16 jets against ethnic Armenians? Mr. Pashinyan's call to the national security adviser, Robert O'Brien, followed an eruption of heavy fighting in and around Nagorno-Karabakh.

Mr. Pashinyan said in a telephone interview that the conflict has taken on a far more dangerous dimension because of Turkey's direct military intervention in support of Azerbaijan.

The conflict has set off alarms about the risks of a wider war and put the United States, with its large and politically influential Armenian

Diaspora, in the uncomfortable position of watching Turkey, a vital NATO ally, deploying F-16 jets in support of Armenia's enemies.

"The United States," Mr. Pashinyan said, "needs to explain whether it gave those F-16s to bomb peaceful villages and peaceful populations." He said that Mr. O'Brien had "heard and acknowledged" his concerns.

Mr. Pashinyan declined to say whether Armenia might be ready to surrender any territory to Azerbaijan as part of a possible peace settlement, insisting that this was not up to him but a matter for the leaders of Nagorno-Karabakh.

For Armenia, Mr. Pashinyan said, the current fighting, which began Sept. 27 after months of rising tensions, poses an "existential threat" because of the role of Turkey, whose precursor, the Ottoman Empire, killed an estimated 1.5 million Armenians at the end of World War I. The U.S. Congress and many countries have declared the killings "genocide," a word that Turkey strenuously rejects."

US, Russia and France Call for Immediate and Unconditional Ceasefire in Nagorno-Karabakh

WASHINGTON, DC — The text of the following statement was released by the Governments of the United States of America, the Russian Federation, and the Republic of France on October 5, 2020.

The Minister of Foreign Affairs of the Russian Federation Sergey Lavrov, Minister for Europe and Foreign Affairs of France Jean-Yves Le Drian, and Secretary of State of the United States of America Michael R. Pompeo, representing the Co-Chair countries of the OSCE Minsk Group, condemn in the strongest terms the unprecedented and dangerous escalation of violence in and outside of the Nagorno-Karabakh zone.

The Ministers stress uncondi-

tionally that recent attacks allegedly targeting civilian centers – both along the Line of Contact and on the territories of Azerbaijan and Armenia outside the Nagorno-Karabakh conflict zone – and the disproportionate nature of such attacks constitute an unacceptable threat to the stability of the region.

Recalling the October 1 statement of the Heads of State of the three Co-Chair countries of the OSCE Minsk Group, the Ministers call once again upon the conflicting parties to accept an immediate and unconditional ceasefire. The Co-Chairing countries are determined to exercise fully their mandate, entrusted to them by the

Continued on page 4

Armenian Councils Condemn the Persecution of Garo Paylan

The Armenian Council of America (ACA) and the Armenian Council of Europe (ACE) condemn the continued persecution of HDP party members and most notably, MP Garo Paylan. Throughout the last few weeks, the Erdogan regime has arrested members of his political opposition and heavily persecuted all those who speak out against his authoritarian rule.

Recently, Erdogan has directly targeted MP Paylan through the so called "Center for Eurasian Strategic Studies (ASAM)" which is nothing more than a thinly veiled think tank promoting Erdogan's racist and fascist ideology. ASAM's subsidiary, the "Institute for Armenian Research" publishes the regime's racist rhetoric against ethnic Armenians and denialism of the Armenian Genocide.

Over the past week, MP Paylan has called on the Turkish regime to immediately stop all warmongering activities, pro-war propaganda, and anti-Armenian rhetoric. These activities by Turkish officials have emboldened some Turks to intimidate and harass Turkey's ethnic Armenian community. Instead, MP Paylan has asked that the Turkish regime engage in meaningful negotiation in order to deescalate the belligerent offensive engaged by Azerbaijan against

the people of Artsakh and Armenia. Aside from the clear and implicit Turkish military assistance, Azerbaijan has now resorted to blatant war crimes by using cluster bombs in residential neighborhoods and indiscriminately targeting apartment buildings.

The ACA and ACE demand that MP Paylan continues to receive the same level of immunity enjoyed by his peers and the immediate cessation of all fabricated claims against his anti-war statements or activities as a member of the HDP. Further, we demand that the International Community aid and defend MP Paylan's freedom of speech and freedom from malicious political prosecution.

François Hollande Questions Turkey's Membership in NATO

The Armenian Council of America (ACA) and Armenian Council of Europe (ACE) commend the declaration of François Hollande, former president of France, during a meeting on Sunday, October 4, 2020, in support of Artsakh organized in the city of Alfortville, home to a large Armenian community.

François Hollande stressed he had weighed every word of his speech, saying "We are facing a war, a real war started by Azerbaijan, it could only be started and pursued with the support and intervention of Turkey, which provides arms, equipment and mercenaries. These Syrian, Libyan fighters have transited through Turkey."

He expressed his concern, emphasizing that "this war can escalate throughout the region." François Hollande recalled that he had gathered the Armenian and Azeri presidents in Paris for a peace agreement and while an agreement was close, Turkey and Russia had prevented the finalization in

order to retain their influence. That is why, he adds, the role of France, together with the Minsk group, "is to impose a ceasefire, to get Turkey to end its intervention and to take international sanctions in the event of a breach."

The same for the Security Council, which is expected to vote on a binding resolution to impose a ceasefire. Finally, the President questioned Turkey's membership in NATO and denounced its involvement in the bombing of civilians. "The time for clarification has come, it must come from Europe and no blackmail can be carried out on Europe... Erdogan's Turkey wants to know how far it can go, it tests us everywhere. Well, I'm telling you, if you are there, if we are there too, Erdogan's Turkey will not go any further!"

Saro Mardiryan, Deputy Mayor of Alfortville, and Chairman of ACE in

Continued on page 4

Amnesty International Confirms Azerbaijan Used Israeli-made cluster Bombs Against Civilians in Stepanakert

Amnesty International's Crisis Response experts were able to trace the location of residential areas of Stepanakert, and identified Israeli-made M095 DPICM cluster bombs that appear to have been fired by Azerbaijani forces.

"The use of cluster bombs in any circumstances is banned under international humanitarian law, so their use to attack civilian areas is particularly dangerous and will only lead to further deaths and injuries," said Denis Krivosheev, Amnesty International's acting Head of Eastern Europe and Central Asia.

"Cluster bombs are inherently indiscriminate weapons, and their deployment in residential areas is absolutely appalling and unacceptable. As fighting continues to escalate, civilians must be protected, not deliberately targeted or recklessly endangered," he said.

Amnesty International has called on all sides to the conflict to fully respect international humanitarian law, and to protect civilians from the effects of hostilities.

Crisis Response experts also reported an unidentified number of civilian casualties after further shelling in Stepanakert and the town of Shushi.

Canada Suspends Arms Export Permits to Turkey

OTTAWA — Foreign Affairs Minister François-Philippe Champagne has halted military export permits to Turkey after allegations that Canadian technology was being used in the fighting between Armenia and Azerbaijan.

Champagne previously ordered an investigation into these claims and announced the freeze today in a statement:

"Over the last several days, certain allegations have been made regarding Canadian technology being used in the military conflicts in Nagorno-Karabakh.

"Upon learning of these allegations, I immediately directed Global Affairs Canada to investigate these

claims.

"In line with Canada's robust export control regime and due to the ongoing hostilities, I have suspended the relevant export permits to Turkey, so as to allow time to further assess the situation.

"Canada continues to be concerned by the ongoing conflict in Nagorno-Karabakh resulting in shelling of communities and civilian casualties.

"We call for measures to be taken immediately to stabilize the situation on the ground and reiterate that there is no alternative to a peaceful, negotiated solution to this conflict." Read the statement.

Arab League Chief: Turkish Interference in Regional Tensions Will Not End Well for the Country

CAIRO (Arabnews) — The Arab League head has warned Turkey over its role in increased regional tension in the Caucasus and Mediterranean regions, saying that "it will not end well" for the regional power.

Secretary-General of the Arab League Ahmed Aboul Gheit said in a televised statement:

"Turkey is facing a group of differences with regional and super-power parties to a degree that will not end well for it or its leadership.

"Turkish President Recep Tayyip Erdogan is interfering in Egypt, Syria, Iraq and Libya militarily," he added.

"Erdogan also interfered in the

Caucasus between Azerbaijan and Armenia, collided with Greece and Cyprus, and attacked the eastern Mediterranean in the gas areas, which made a large and influential country like France send fighters and an aircraft carrier to Cyprus.

"Even Italy, which was understanding of many of the Turkish positions, went to France. Everyone is telling Erdogan now that he will face consequences for his actions.

"It annoys me that the Syrians use mercenaries to fight with Azerbaijan against Armenia... It is very sad that Syrian mercenaries are being used by Erdogan in cases that are unrelated to Turkey," Aboul Gheit said.

PM Nikol Pashinyan's Address to The Nation: Our Goal is Total Victory

Dear people,
Proud citizens of the Republic of Armenia,

Proud citizens of the Republic of Artsakh,

Proud Armenians in the Diaspora,

For almost a week now, the Armenian people in Artsakh and Armenia have been resisting the Azerbaijani-Turkish terrorist attack. The scale of the attack is unprecedented, the enemy is attacking on a scale that, according to military experts, in the 21st century has not often happened anywhere in the world, in any of the conflict zones.

Hundreds of tanks and infantry fighting vehicles, thousands of shells and missiles, dozens of planes, hundreds of drones and tens of thousands of troops have been attacking the positions of the Artsakh Defense Army along the entire line of contact for a week now.

Our analysis of the previous day showed that about 150 to 200 soldiers of the enemy are attacking one combat position of the Artsakh Defense Army. Moreover, such attacks are repeated several times a day, accompanied by the support of missiles and traditional artillery, armored vehicles, aircraft, drones. According to our military, in addition to the Azerbaijani army units, Syrian mercenaries and terrorists, special units of the Turkish army are involved in the attacks.

According to our information, about 150 high-ranking servicemen of the Turkish army are in the command posts of different units of the Azerbaijani Armed Forces and lead the military operations.

This description itself should testify to the heavy fighting on the front lines. For a week now, the Artsakh Defense Army, our volunteer detachments have been fighting to the death on the sacred land of Artsakh. At the moment we already have a lot of casualties among military and civilians, a large number of military equipment is out of order, but the enemy has not been able to solve any strategic problem.

The resilience with which our soldiers, officers, generals and freedom fighters withstood this heinous attack is unbelievable. Our soldiers and volunteers spare nothing and show incredible examples of heroism. Today on the battlefield there are hundreds of destroyed armored vehicles of the enemy, dozens of planes and helicopters, hundreds of drones, the enemy's loss in manpower exceeds

several thousand.

At the moment, the heavy fighting continues in different parts of the front line, in some places the troops of the Defense Army are in a rather difficult situation, in some places they confidently keep the situation under control.

Dear compatriots, brothers and sisters,

We live in perhaps the most crucial phase of our millennial history. Azerbaijani-Turkish bands are not only pursuing a military or military-political issue. They have not come only for Karabakh or the Karabakh issue. They have not come just to conquer territories, villages or cities. Their goal is the Armenians, their goal is to continue their policy of the Armenian Genocide, and they have set a goal to continue the Armenian Genocide today.

But today, I want to say that now the Armenian, the citizen of the Republic of Armenia, the citizen of the Republic of Artsakh, is no longer the wanderer of Der Zor. Today, more than ever, we are imbued with an indestructible determination to defend our identity, our homeland, our rights.

I am convinced of that after having had telephone conversations last night with the commanders of the Defense Regions of the Artsakh Defense Army, the commanders of divisions, even a number of privates, officers and non-commissioned officers on the front lines.

I told them that I love everyone, I am proud of them and I bow to them. I told them that the Armenian nation, which has tasted the incomparable taste of victory thanks to its martyrs and living heroes, no longer agrees with any other destiny.

We eye victory, only victory, exclusively victory at the end of this struggle. Today, hours ago, the Artsakh Defense Army carried out active counter-offensive operations and achieved significant success, defeating several special units of the enemy.

No matter how abundant the flow of mercenaries, our enemy cannot compete with the Armenian will to live and win, and we must work together to break the backbone of the attacking enemy so that it never again, never direct its criminal hands towards us, never turns its bloody gaze on our homeland.

Dear people,

Proud citizens of the Republic of Armenia,

Proud citizens of the Republic of

President Armen Sarkissian's Message to the Diaspora

Fellow compatriots, beloved brothers and sisters!

I experience a deep admiration, awe, and boundless pride seeing, hearing and feeling the powerful wave of solidarity and unity, which is getting momentum in Diaspora in response to Azerbaijan's and Turkey's jointly unleashed war at the borders of Armenia and in Artsakh.

I want you to know that our Homeland hears and feels the voice of each of you, the word of each of you, the restless beating of your hearts, no matter where you are, no matter how far away you are.

Our powerful and strong Spyurk is a genuine army, who supports the Homeland and the courageous Armenian Army at this difficult and fateful moment.

The Homeland is grateful for the precious assistance you provide by your material assistance and your active participation to the "We are our borders: All for Artsakh" global fundraising campaign organized by the Hayastan All-Armenian Fund.

Today, each of you is Armenia's and Artsakh's ambassador abroad. With all possible means-rallies, demands, petitions and statements-you

do everything to bring the truth and the voice of Artsakh to the international community and especially to your home governments about the inhuman essence of the war unleashed by Azerbaijan with the full support of Turkey.

I am convinced you fully realize that in this current situation we need even to multiply our efforts.

Please, keep vibrant the same spirit and the same dedication because this time not only Azerbaijan but the genocidal Turkey too— with its arms, servicemen, and mercenary terrorists, with its hateful words and anti-Armenian propaganda are against us, against the freedom-loving people of Artsakh. This is the same Turkey, which perpetrated ethnic cleansings and the Genocide against the Armenians 105 years ago in the Ottoman Empire.

This time this will not pass; this time we will not allow another genocide to happen.

Our global nation is powerful with its unity and united strength.

There shall not be any doubt that we will defeat the enemy.

We are invincible because of our unequivocal unity and solidarity.

We will win! God bless all of us.

Artsakh,

Proud Armenians of the Diaspora,

This is a new Sardarapat, and each of us must dedicate himself to one goal, and the name of that goal is victory. The name of that goal is victory.

And each of us must be ready to be at the forefront of that victory at any moment. And we will win. And we will definitely win. And do not doubt that we will definitely win.

And so,

Long live Freedom!

Long live the Republic of Armenia!

Long live the Republic of Artsakh!

And long live our children who will live in a Free and Happy Armenia!

Glory to the fallen heroes.

Glory to the victorious Armenian army.

Glory to the victorious Armenian people.

Armenian Owned Grocery Chains Discard Turkish Products

LOS ANGELES – Amid recent unprovoked attacks on Artsakh (Nagorno Karabakh) and Armenia from Azerbaijan and Turkey, Armenian owned grocery stores and chains have decided to stop carrying products imported from Turkey.

Among them is JONS Fresh Marketplace, with a dozen stores encompassing the greater southern California region.

On October 1, store employees were seen removing goods labelled "product of Turkey" from store

shelves.

"Recently, our Board of Directors reviewed and discussed the effects of the escalated Armenia and Azerbaijan conflict," said JONS President Jack Berberian.

"Although JONS Fresh Marketplace is a corporation with no political affiliation, we do make decisions with the benefit of the communities we serve in mind. As a result, JONS Fresh Marketplace has decided to remove

Armenian Bar Association Calls on The International Community to Unequivocally Denounce Azeri Attacks on Civilians

LOS ANGELES — The Armenian Bar Association and its Standing Committee—Armenian Rights Watch (ARWC) strongly condemn the Azerbaijani government for its continued attacks on the civilians of Artsakh, and its indiscriminate shelling of its capital city of Stepanakert and towns and villages today.

We call on the International Community to decry the War-Crimes being perpetrated by Azerbaijan and its targeting of the peaceful civilians of the Republic of Artsakh (Nagorno Karabakh).

As we stand in solidarity with the people of Artsakh, we echo the Human Rights Defenders of the Republics of Artsakh and Armenia and join their respective calls for the worldwide international community and International Human Rights organizations to take all steps necessary by directing all of their efforts to bring about the cessation of this latest military aggression and violation of the peace and security of the civilian population of the Republic of Artsakh.

We hereby adopt and incorporate the respective reports of the two Ombudsmen/Human Rights Defenders:

Report of Human Rights Defender—Ombudsman Of Artsakh—Artak Beglaryan:

Azerbaijan's large-scale attack aimed at Artsakh civilians have caused casualties.

In the early morning of September 27, Azerbaijan launched large-scale air and artillery strikes to the Artsakh-Azerbaijani contact line and numerous civilian settlements and infrastructure, including capital Stepanakert. There are civilian casualties and destructions.

The Human Rights Defender of the Republic of Artsakh strongly condemns the rough violation by Azerbaijan of the norms of international humanitarian law. The Ombudsman calls on the international community to assess the actions of Azerbaijan, especially in

the context of the COVID-19 epidemic, to take measures to neutralize threats to the life and safety of thousands of people of the Republic of Artsakh.

Report of Human Rights Defender—Ombudsman Of Armenia—Arman Tatoyan:

Early this morning Azerbaijan began launching indiscriminate military aggressive air and artillery attacks against the Nagorno Karabakh (Artsakh) along the entire line of the border.

Numerous civilians reported that villages, towns and the capital of Stepanakert are targeted. This extremely worrying news was also officially reported by the Human Rights Defender and the Defense Army of Artsakh.

Large-scale violence and damages have been already caused to civilians. Life and health of Armenian children, women and the entire population of Nagorno Karabakh is under a very real threat.

We call on the worldwide international community and on International Human Rights organizations to take all steps and direct all of their efforts to prevent this military aggression and violation of the peace and security for the civilian population of Nagorno Karabakh.

**Armenian Rights Watch—ARWC
A Standing Committee of Armenian Bar Association**

Artsakh Defense Forces Destroy Gyanja

Continued from page 1

nian Defense Ministry swiftly denied the claim.

Stepanakert Shelled again

Rockets again struck Nagorno-Karabakh capital Stepanakert on Sunday morning in what was its worst shelling by Azerbaijani forces since the start of hostilities in the Armenian-Azerbaijani conflict zone a week ago.

Alarm sirens across the city went off as the shelling began at around 7:30 a.m. local time and continued for at least three hours.

An RFE/RL correspondent at the scene heard about two dozen powerful explosions. They cut off electricity supply to some parts of Stepanakert. It was restored about 40 minutes later.

Video below shows an entire street is destroyed within seconds in Artsakh by an Azerbaijani strike using

what appears to be cluster munitions

Karabakh officials said that the city was hit by Polonez and Smerch multiple-launch rocket systems used by the Azerbaijani army. They did not immediately say if anyone was hurt by the latest artillery strike.

Most Stepanakert residents have stayed in bomb shelters since the outbreak of the war on September 27. One of them was killed and ten others wounded when the Karabakh capital was shelled on Friday.

Arayik Harutiunyan has accused Azerbaijan of deliberately targeting the Armenian-populated civilian population. In a Facebook post, Harutyunyan said that in response to that Karabakh's Armenian-backed army has decided to strike "major military facilities located in Azerbaijan's large cities."

"I call on Azerbaijani civilians to quickly leave those cities to avoid possible losses," he wrote.

Armenian National Team Captain Cancels Transfer to Greek Club to Support Artsakh

The conflict between Armenia and Azerbaijan caused footballer Varazdat Haroyan, captain of the Armenian national team, to leave football and support Artsakh from Turkish-sponsored aggression.

Because of this, he did not complete the transfer to Greek Superleague Club Athlitiki Enosi Larissa. The club announced on Tuesday that the deal had been canceled by Haroyan's departure to support Artsakh.

Larissa even released a message from Haroyan's manager, Alexis Kouyias, explaining the player's situation. The agent states that the athlete is "unable" to travel to Europe, and shows concern about the war.

Initial reports said he was going to the front line to fight.

On social media, the football defender said "the information that I am in the war zone in [Artsakh] is not true."

"I am in Russia now, but I will soon fly to Armenia. However, like any

other Armenian, I will support my homeland in all possible ways. Me and my team members from Armenian national team have already created [a] monetary fund that will meet at least some needs of our soldiers. Today every Armenian will and must support my country to overcome this hard period that will end very soon," he said.

Russia and Syria Confirm

Continued from page 1

radicals hoping to make money on the new Karabakh war."

On Tuesday, Syria's President Bashar al-Assad joined Armenia and France in accusing Turkey of sending Syrian mercenaries to fight in the Nagorno-Karabakh conflict zone on Azerbaijan's side.

Assad also blamed Ankara and Turkish President Recep Tayyip Erdogan in particular for the war in Karabakh that erupted on September 27.

"They [the Turks] are the ones who started this conflict," he told the Russian RIA Novosti news agency. "They encouraged this conflict."

"We can say for sure that they have been using terrorists of Syrian and other nationalities in Nagorno-Karabakh," he said.

In recent weeks Western media

and Syrian opposition sources have quoted members of Islamist rebel groups in areas of northern Syria under Turkish control as saying that they are deploying to Azerbaijan in coordination with the Turkish government. Most of them have given financial reasons for agreeing to participate in hostilities in and around Karabakh.

Asked to comment on the reports, Assad said: "Definitely we can confirm it. Not because we have evidence. Sometimes if you don't have evidence you have indications."

"Turkey used those terrorists coming from different countries in Syria. They used the same method in Libya. They used Syrian terrorists in Libya, maybe with other nationalities," he told RIA Novosti.

"So it's self-evident and very much probable that they are using them in Nagorno-Karabakh," added the Syrian leader.

US, Russia and France

Continued from page 1

OSCE and the international community, with the contribution of the Minsk Group capitals. As such, they will firmly continue to advance their en-

agement with the sides, and urge them to commit now to resuming the settlement process on the basis of existing core principles and relevant international documents well-known by both parties.

François Hollande Questions

Continued from page 1

France stated, "now is the time for the United-States, France and Russia to officially recognize the Republic of

Artsakh because there can't be another solution in the end. The Armenians in Artsakh have no choice than to impose peace and claim to the world their right to exist and live freely.

Armenian Owned Grocery Chains

Continued from page 3

items labeled as 'Product of Turkey' from our shelves. JONS is sensitive to the conflict, and we feel this is the best decision for our communities and our employees," added Berberian.

Another large Armenian owned supermarket chain, Super King Mar-

ket, with eight stores throughout Southern California, has been reported to remove Turkish products from shelves. A store manager in Orange County confirmed the move. The corporate office has not provided an official confirmation of their corporate policy towards products made in Turkey.

Հ.Մ.Մ.ի Նուիրեալ Բարերարը՝ Ընկեր Սարգիս Սարգիսեան

Շուրջ քառասուն օրեր առաջ կեանքին հեռացաւ լիբանանահայ գաղութի սիրուած անձնաւորութիւններէն՝ Հնչակեան կուսակցութեան, ինչպէս նաեւ անոր հովանիին ներքեւ գործող Հայ Մարմնամարզական Միութեան գաղափարական եւ մարզական մեծ ընտանիքի գաւակ՝ ընկ. Սարգիս Սարգիսեան: Արդարեւ, իր մահով խոր սուգի մատնեց ոչ միայն իր ընտանիքն ու հարազատները, գաղափարի ընկերներն ու մերձաւորները, այլեւ՝ համագաղութային համակրական լայն շրջանակը:

Ընկ. Սարգիս Սարգիսեան (Հ.Մ.Մ.ի կեդրոնական վարչութեան փոխ ատենապետը), փոքր տարիքին նետուեցաւ կեանքի ասպարէզ: Ան իր հմուտ արհեստագիտութեան մէջ ցուցաբերելով բարձր արժանիքներ, դարձաւ կանացի կօշիկներու գեղարուեստական ձեւաւորումներու ինքնատեղծ նորարարութիւններու միջազգային չափանիշով հեղինակ եւ այդ բնագաւառին մէջ եղաւ յաջող գործարար մը:

Որպէս նուիրեալ գործիչ եւ առատաձեռն բարերար՝ ընկ. Սարգիս Սարգիսեան իր հետեւողական նուիրատուութիւններով, բուժիչ բաւասանը հանդիսացաւ զանազան դժուարին հարցերու բարօք լուծման գործին մէջ: Միայն մէկ օրինակ մը կ'ուզեմ մէջբերել այստեղ, երբ 60ական թուականներուն Հ.Մ.Մ.ի ֆուտպոլի ախոյեան խումբը Հայաստան հրաւիրուած էր, յանկարծ օդանաւի տոմս գնելու

1961-1962 խաղաշրջանին, Լիբանանի ախոյեան Հ.Մ.Մ.ը

դրամական տագնապ մը կը յառաջանայ: Մեր հանգուցեալ բարերարը՝ ինք իսկույն կը լուծէ հարցը եւ իր սեփական պիւտճէէն 22 հոգինոց պատուիրակութեան տոմսերը կը գնէ որպէս նուէր:

որոնց մօտ անթեղուած կը մնան չիշատակելի հաճելի պահերը:

Ընկեր Սարգիս Սարգիսեան սերմնացանի մը նման բացառիկ գործեր կատարեց, ցանեց միշտ եւ ամէն տեղ, թէ իր կուսակցական եւ թէ մարզական ու ընկերային շրջապատին: Կարծէք թէ իր առաքելութիւնն էր նուիրուել բարիին ու վսեմին:

97 ամեայ մեր վեթերան ընկերը միշտ ալ գնահատուեցաւ եւ

Շար.ը էջ 17

Կանուխ տարիքէն՝ անխոնջ նուիրեալ մը եղաւ եւ մեծ քաջալերող մը Հայ Մարմնամարզական Միութեան, յատկապէս Պուրճ Համուտի Հ.Մ.Մ.-Մասիս ակումբի շրջանակէն ներս, հանդիսանալով անոր գործունեայ անդամներէն եւ ապա վարչութեան ատենապետ՝ 1953-1954 թուականներուն:

Ան հաւատաւոր անդամն էր նաեւ իր շրջանի Ս.Գ. Հնչակեան կուսակցութեան մասնաձիւղին: Հոն եւս ցուցաբերելով աշխոյժ գործունէութիւն, յետագային ընտրուեցաւ որպէս ՍԳՀԿ Լիբանանի շրջանի վարիչ Մարմնի անդամ:

Ընկերային գետնի վրայ Սարգիս Սարգիսեան մեծ ներդրում ունեցաւ մասնաւորաբար Հ.Մ.Մ.ի մէջ: Այստեղ առաւել փայլուն աստղ մը դարձաւ իր գեղեցիկ նախաձեռնութիւններով, միշտ կորովի, ծառայասէր, բարեխիղճ եւ անաչառ մօտեցումներով դարձաւ սիրելի անձնաւորութիւն մը: Իր միակ մտահոգութիւնն էր երիտասարդութեան առողջ դաստիարակութիւնն ու վերելքը: Օգնութեան ձեռք կ'երկարէր բոլորին թէ հաւաքական եւ թէ անհատական մակարդակներու վրայ: Տեսլական ունեցող մարդ մըն էր ան:

Հպարտ էր Մայր Հայրենիքով եւ անոր յառաջընթացով, յատկապէս մարզական եւ մշակութային բնագաւառներուն մէջ: Իր գեղեցիկ նախաձեռնութիւններէն կարելի է յիշել հայրենի «Շիրազ» ֆուտպոլի խումբի Լիբանան հրաւիրուելը (1959), ինչպէս նաեւ Սովետ Միութեան ֆուտպոլի ախոյեան Հայաստանի «Արարատ»ի Պէյրութի մէջ ունեցած պատմական հիւրախաղերը, որոնց ներկայ եղան տասնեակ հազարաւոր մարզասէրներ:

Սարգիս Սարգիսեան մեծ ձեռնհասութեամբ ստանձնեց Հ.Մ.Մ.ի ֆուտպոլի առաջին դասակարգի խումբը, հանդիսանալով անոր հովանաւորն ու մղիչ ուժը: Իր նիւթաբարոյական աջակցութեան շնորհիւ եւ գործակցութեամբ Հ.Մ.Մ.ի վարչութեան ու անոր վաստակաշատ ատենապետ Տիգրան Սարաֆեանի, խումբը շարունակական յաջողութիւններ արձանագրելէ ետք, 1961-1962 խաղաշրջանին, Հ.Մ.Մ.ը հանդիսացաւ Լիբանանի ախոյեան եւ միշտ մնաց պատնէշի վրայ:

URGENT APPEAL

to help our communities in Lebanon

We stand in solidarity with our community in Beirut.

The consequences of the tragic explosion on August 4 are horrific. Nothing will bring back precious lives lost. Nor is it easy to restore homes, churches, community centers and businesses damaged. But we can lend a helping hand to our brothers and sisters at the AEBU - Lebanon who are doing the impossible to help the victims of the entire community following this disaster.

TOGETHER
let's ease the pain and
RESTORE HOPE!

TO DONATE VISIT
www.aebu.org/donate

Իսրայելի Հացին Ինչ Քսուեցաւ

ՄԻՆԱՍ ԳՈՃԱԵԱՆ

Քիւրտական խօսքը մը կայ հայերու մասին. «Մարդ պէտք է հայուն վերջին խելքը ունենայ»: Որքան ճիշդ է եղեր: Սա փաստուեցաւ քանի մը ժամ առաջ, երբ Հայաստանի խօսնակը յայտարարեց թէ Թէլ Աւիվէն ետ կանչուած է Հայաստանի դեսպանը: Կանչուեր է որ ի՞նչ, որո՞ւն գարմացնելու համար եւ կամ որո՞ւն խօսք հասկցնելու համար: Հայաստանը քանի՞ գրող (սենթ, սանթիմ, դուրուշ, կոպեկ...) կ'արժէ Նաթանիաճուի համար...

զինական պաշարի կրկնապատկումը, որպէսզի այս վերջինս օգտագործուի Հայաստանի եւ Արցախի դէմ մեր մղած բուռն ու թէժ կռիւներուն...:

Դժբախտաբար թէ՛ հայրենիքի եւ թէ՛ արտաշխարհի մէջ կան հայեր, որոնք հրէական Հոլոքոսթի եւ հայկական Յեղասպանութեան միջեւ գտնուող ընդհանրութիւնները կը շփոթեն եւ մեր երկու ժողովուրդները ճակատագրակից նկատելով սովորական համակրանքէ անդին կ'անցնին: Մենք դէմ չենք հրեայ ժողովուրդին հարեւիք ունենալու արդար դարաւոր երազին իրականացման, բայց միաժամանակ դէմ չենք նաեւ դարերով հոն ապրած այլ բնիկ ազգերու գոյութեան: Յիշեցնեմ թէ Իսրայելի վարչախումբերը ընդհատակեայ զանազան միջոցներով այնքան բարեացակամ չեն գտնուած քրիստոնեայ եւ մահմեդական փոքրամասնութիւններու հետ եւ երբեմն բացառապէս ու երբեմն ալ ծածուկ միջոցներով զանազան խոչընդոտներ ստեղծած են այդ փոքրամասնութիւններու զարգացման դէմ: Այս իրականութիւնը լաւ կը գիտակցին նաեւ Իզրայէլի դեմոկրատական եւ առողջ ուժերը, որոնք դժգոհ են ներկայիս վարչապետի եւ իր քաղաքական շրջանակի ծայրայեղ ցեղապաշտական քաղաքականութենէն:

Պատերազմի այս մահու եւ կենաց օրերը կը յուսանք ուշքի կը բերեն մեր «տարօրինակ» պետութիւնն ու նոյնքան «տարօրինակ»

Այս Նպատակի Անունը՝ Յաղթանակ Է

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ

Այս նիւթի խորագիրը հայրենիքի վարչապետի հայրենասիրական էութիւնից բխած բոցաշունչ խօսքի մէկ հատուածն է, ընդգրկուն աշխարհահայութեան ուղղուած պաշտպանելու սրբազան հայրենիքը եւ անկոտորում կամքով առաջնորդուել միայն ու միայն յաղթանակի ոգով:

Այո՛, սպառնալից ժամանակներ ենք ապրում, կենաց եւ մահու կռիւներ են գնում Արցախում, թշնամիներ՝ ատրպէյճան եւ թուրքիա հայաստացութեան մոլուցքով իրենց զինուորական ուժերը միատեղած եւ վարձկան ահաբեկիչներով հակադաւալ ամենաարդիական զէնքերով յարձակում են գործել Արցախի ողջ սահմանային տարածքի վրայ մի նոր ցեղասպանութիւն կատարելու Արցախում եւ Հայաստանում:

Ինչ օրերում որ թուրքերը ցեղասպանութիւն էին գործում Արեւմտեան Հայաստանում, Շուշիում, Պաքում եւ Սոււֆայիթում, հայութեան հոգեվիճակը տարբեր էր՝ մտածում էին յոյսը դնելով ուսական իշխանութիւնների եւ եւրոպական պետութիւնների վրայ կարող են փրկուել, բայց երբեք այդ յոյսերը չիրականացան գոհ զնալով թուրք բարբարոսներին:

Մեր պատմութեան կեանքի ուղին ապացուցեց, որ ապրելու եւ գոյատևելու համար քո եւ քո ժողովրդի ուժին պիտի ապահինել, ոչ թէ աղերսանքով սրա եւ նրա հլու հպատակն ու կամակատարը դառնալ: Ստուգապէս ուժի հոգեբանութիւնը դարձաւ միակ զէնքը Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի եւ Արցախի նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանի:

Խոր գիտակցութեամբ վարչապետը չզիմեց ՀԱՊԿԻՆ եւ ոչ էլ իր

դաշնակցին լաւապէս ըմբռնելով նրանց քաղաքականութիւնը... Հայ ժողովուրդը դաշնակցի կարիքն ունի փոխադարձ շահերի վրայ հիմնուած, հայ ժողովուրդը պատրաստ է պաշտպան կանգնել ուսա ժողովրդին, երբ վտանգի ենթարկուի թուրքիոյ կամ այլ ուժերի միջոցով, ինչպէս խորհրդային Հայաստանը երկրորդ համաշխարհային պատերազմում երեք հարիւր հազարով աւելի մարդու թով իր մասնակցութիւնը բերեց:

Հայաստանի ներկայ քաղաքականութեան որդեգրումով մեր յաջողութիւնների արդիւնքն պիտի ընդունել գուտ հայկական բանակի դիմադրողականութիւնը սանձարձակ պատերազմին ընդդէմ:

Անձնուրացաբար Արցախցին թուրքերի հակադաշնակ մարդու՝ թի եւ ամենակատարեալ սպառազէնի դէմ հերոսաբար պատմական յաղթական դրուագներ է կերտում:

Ողջ Հայութիւնը ուրախանում եւ գոտեպնդում է Արցախում կատարուած հրամանատարների, զինուորների եւ կամաւորների սխրանքների եւ քաջագործութիւնների համար եւ պատրաստուում է ամեն տեսակ գոհողութիւնների իր գորակցութիւնը բերելու, որպէսզի մարտնչողները նոյնպէս յուսաւառ թիկունքից շարունակեն իրենց Հայկ ու բէլի կռիւն մինչեւ յաղթանակ Արցախի որեւէ մի սանթիմետր հողային զիջումով:

Ինչպէս լրագրողներն ու հաղորդակցական միջոցներն են տեղեկացնում, ամենուրեք լաւում եւ տեսնում ենք, որ մեծ ու պզտիկ ասում են՝ Յաղթանակը մերն է:

Անկասկած յաղթութիւնը մերն է շարունակելով նոյն բարձր ոգեղիտութեամբ եւ միասնականութեամբ թէ՛ կռուի եւ թէ՛ դիւանագիտութեան դաշտում:

պրո-Իսրայէլ համակիրները: Կը չիշեցնենք թէ՛ որքան զինամթերք կորսնցնէ Ազպէյճանը այնքան ներքին գոհունակութիւն պիտի պատճառէ Իսրայէլին եւ զէնք ծախող

այլ «բարեկամ» թէ՛ թշնամի պետութիւններու, որոնք նոր քանակի զէնքեր պիտի խցկեն Ազրպէյճանի կոկորդէններս: Ողջ ըլլան քարիւղատոլարները (petrodollars):

Յանուն Արցախի Համազգային Աղօթք Սուրբ Գայանեի Վանքում

Հոկտեմբերի 3-ին Սուրբ Գայանե վանքում, նախագահութեամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին երկրորդ Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, կատարուեց զօրակցութեան աղօթքի արարողութիւն յանուն Արցախի եւ հայրենեաց պաշտպանների:

Արարողութեան ընթացքում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր պատգամը յղեց համայն ժողովրդին: «Եւ ա՛յս է այն յաղթութիւնը, որ յաղթում է աշխարհին՝ մեր հաւատը» (Ա Յովհ. է 4):

Սիրելի բարեպաշտ ժողովուրդ, Այսօր մեր եկեղեցիների նուիրական կամարների ներքոյ, մեր տներում, աշխատանքի վայրերում ի սփիւռս աշխարհի, միասիրտ ու միահոգի՝ զօրակցութեան մեր աղօթքն ենք բարձրացնում առ Աստուած Արցախ աշխարհի խաղաղութեան, մեր քաջարի զօրաց եւ զօրականաց յաղթութեան եւ մեր ժողովրդի անվտանգ ու ապահով կեանքի համար:

Հայրենիքի խաղաղութիւնը, ազգի ազատ ու անկախ կեանքի պաշտպանութիւնը ամէն մի հալի սրբազան առաքելութիւնն է: Այս առաքելութեանն ենք լծուած բոլորս մեր կեանքով ու ծառայութեամբ, մեր սրբազան հայրենիքի պաշտպանութեան յանձնառութեամբ ու նախանձախնդրութեամբ: Մենք խաղաղասէր ժողովուրդ ենք, բայց այժմ գտնուում ենք մի իրավիճակում, երբ խաղաղութիւն ունենալու համար պիտի պայքարենք: Մեր ժողովրդի ու հայրենիքի համար վճռական այս օրերին մենք հաստատակամ ու աներեր ենք՝ մեր հերոս նախնիների նոյն նուիրումով, քաջութեամբ եւ ողու արիւթեամբ պաշտպանելու հայրենիքը եւ ազատ ու անկախ կեանքի իրաւունքը: Ոչ մի ուժ չի կարող սասանել մեր ժողովրդի ազատ ապրելու կամքը, որը զօրացնում է ազատութեան համար մարտնչող հերոս մեր զաւակների բազուկները եւ ամրացնում նրանց հոգին: Հայոց բանակի արիասիրտ մարտիկները, Արցախ մեկնած բազում կամաւորներ այս պահին էլ դիմակայում են թուրքիայի հետ համատեղ իրականացուող Ատրըպեճանի յարձակումներին եւ թէ՛ մարտերում եւ մղում հակառակորդին:

Սիրելիներ, յաղթանակը որոշուած է ողու ամրութեամբ ու արիւթեամբ եւ անպարտելի հաւատքով, որով միշտ զօրեղ է եղել մեր ժողովուրդը՝ օրհասական պահերին իր ազատամարտերը պսակելով փառաւոր յաղթութեամբ: Մեր միաբանութեամբ, անպարտելի ողով ու հաւատով պիտի յաղթա-

հարենք փորձութիւններն ու նեղութիւնները, եւ Աստուծոյ օրհնութեամբ ազգս հայոց պիտի շարունակի զօրացնել իր պետականութիւնը, բազմապատկել խաղաղ կեանքի ձեռքբերումները, որոնցով անկախութեան այս տարիներին շէնացել է Հայաստան եւ Արցախ մեր հայրենիքը: Ոգու ուժ եւ եռանդ,

Շար.ը էջ 19

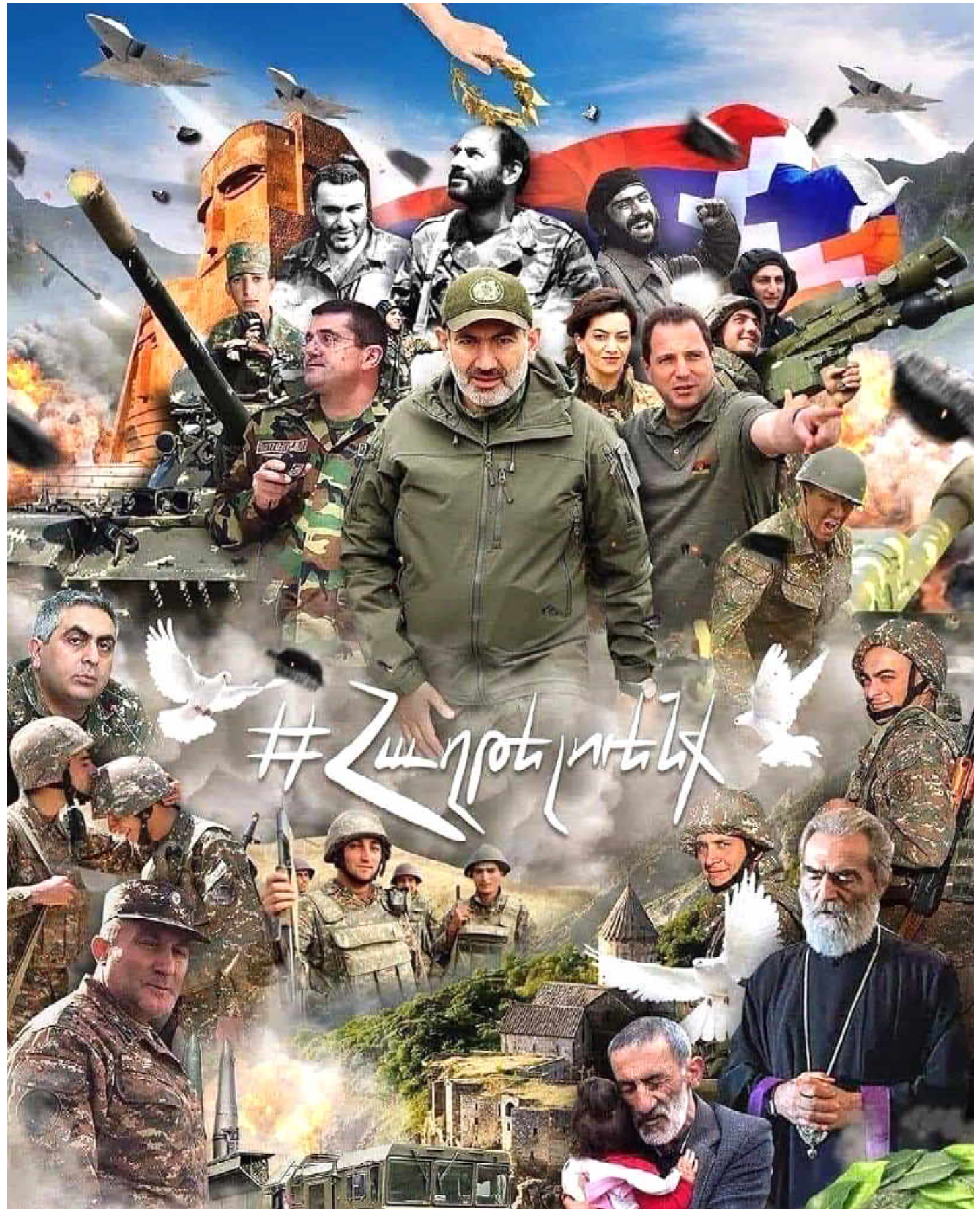
Յոյն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Սուրբ Սինոտը Իր Զօրակցութիւնը Յայտնած է Հայ Եկեղեցւոյ ու Հայ Ժողովուրդին

Արցախի Հանրապետութեան դէմ սանձազերծուած ռազմական գործողութիւններուն եւ ստեղծած իրավիճակին աւիրթով, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը քոյր եկեղեցիներու հոգեւոր պետերէն, տարբեր երկիրներու կրօնապետերէն եւ միջեկեղեցական կազմակերպութիւններէն զօրակցական նամականեր եւ ուղերձներ կը ստացուն:

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ. Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ուղղուած նամակին մէջ Աթէնքի Արքեպիսկոպոս, Սուրբ Սինոտի Նախագահ՝ Նորին Ամենապատուութիւն Հերոնիմոսը մասնաւորապէս նշած է. «Վեհափառ Տէր, սոյն թուականի 29 Սեպտեմբերին Յոյն Եկեղեցւոյ Սուրբ Սինոտը խոր ցաւով տեղեկացաւ Ձեր երկրին մէջ տեղի ունեցող ռազմական հակամար-

տութեան մասին: Մեր կարեկացանքն ու զօրակցութիւնը կը յայտնենք Ձեզի, Վեհափառ Տէր, եւ Հայաստանի տառապեալ բարեկամ ողջ ժողովուրդին այս սարսափելի, արիւնոտ փորձութեան համար: Մենք Ձեր հետ միասին կ'աղօթենք, կը կարեկցին եւ սրտցաւօրէն կը կիսենք ձեր վիշտը ու կը կանգնինք Ձերդ Սրբութեան ու հաւատաւոր հօտին կողքին, միախառնելու մեր աղօթքներն ու աղերսանքները? յաղթահարելու փորձութիւնը այս վճռական պահին:

Ծննդեան 200-ամեակի Առիթով Նահապետը՝ Հայր Ղեւոնդ Ալիշան (1820-1901)

ՅՈՎՍԷՓ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ
(Շարունակուած նախորդ թիւն)

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՆԱՐՈՒԵՍՏԻ ԳՈՐԾԻՉԸ

Ալիշանն իր ուժերը փորձած է նաեւ գեղարուեստական արձակի մէջ հրատարակելով «Յուշիկք հայրենեաց հայոց» պատմա-գեղարուեստական ստեղծագործութիւնը: Հայ ժողովուրդի հերոսական անցեալի օրինակով ան երիտասարդ սերունդին սորվեցուցած է սիրել հայրենիքը, չխնայել կեանքը անոր փրկութեան համար («Կարմիր վարդան»), զնահատել ու պահպանել ժողովուրդի մշակույթը («Արար Դպիր»):

առնուած ժողովրդական երգերը ի մի հաւաքելով է որ 1852 թուականին հրատարակած է հայերէն եւ անգլերէն, «Հայոց երգք ուսմականք» խորագրով երկը: Այդ ժողովածուն կը պարունակէր 19 զանազան երգեր, որոնց մէջ նաեւ հետագային համագրային հռչակ ստացած «Կոռնկ, ուստի՞ կուգաս» երգը:

ԲԱՆԱՍԻՐԸ ԵՒ ԳԻՏՆԱԿԱՆԸ

Ալիշան 1872 թուականին սկսեալ իր կեանքն ու գիտական գործունէութիւնը կը նուիրէ Հայաստանի աշխարհագրութեան ուսումնասիրութեան:

Գիտական յօդուածներով Ալիշանը երեւան եկած էր «Բազմավէպ»-ի մէջ «Տեղագիր Հայոց Մեծաց» (1855) աշխատութեամբ:

Այդ աշխատութեան մէջ ան տեղագրած էր պատմական Հայաստանի գաւառները, տուած անոնց համապատասխան գիտա-աշխարհագրական բնութագրութիւնը: Ալիշանը նախատեսած էր գրի առնելու պատմական Հայաստանի բոլոր 15 նահանգներու մասին պատմա-աշխարհագրական բնութիւնը աշխատութիւններ, գանոնք ամփոփելով 20-22 մեծադիր հատորներու մէջ: Այդ շարքի առաջին գործն է «Շիրակ»-ը (1881), ուր Ալիշանը, բնաւ Հայաստանի չգտնուելով հանդերձ, քննութեան ենթարկած է այդ գաւառի պատմութիւն ու աշխարհագրութիւնը: Այնուհետեւ իրարու յաջորդած են «Սիսուանը» (1885), «Այրարատ» (1890), եւ «Սիսական» (1893) աշխատութիւնները: Այդ գործերուն մէջ Ալիշանը մասնագիտական մասնակրկիր քննութեամբ տեղագրած է Հայաստանի պատմական նահանգներու լեւները, լիճերը, ձորերը, արժէքաւոր տեղեկութիւններ հաղորդելով քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ եղած մեծ ու փոքր պատմական յուշարձաններու եւ հայկական վանքերու մասին: Ան հրատարակելով իր պատմա-աշխարհագրական, հայագիտական եւ բանասիրական գիտութիւնները, հայ ժողովուրդը կը ծանօթացնէր իր հարուստ, պատմական անցեալին, հռչակաւոր ու անուանի նախնիներուն եւ անոնց կատարած մեծագործութիւններուն: Այդ աշխատութիւնները գիտական աշխատութիւններ չեն միայն, այլ յագեցած են նաեւ գեղարուեստական մտածողութեամբ:

Կ'արժէ հոս յիշել որ «Սիսուան»-ի եւ Ալիշանի հետագայ աշխատանքներու մոտաքր արգիլուեցաւ Օսմանեան կայսրութեան սահմաններուն մէջ, այն պատճառա-

բանութեամբ որ անոնց բովանդակութիւնը «կը պղտորէր օսմանահայատակ ժողովուրդներու միտքը»:

Ալիշան հետեւած է ժամանակին լայն տարածում ստացած «աշխարհագրական եւ ուղղութիւն» տեսութեան, որու համաձայն մարդկային հասարակութեան զարգացման հիմնական ազդակը աշխարհագրական միջավայրն է, եւ այդ միջավայրով է որ կը պայմանաւորուին երկիրներու ու ժողովուրդներու միջեւ եղած տարբերութիւնները: 1881 թուականին վենետիկ կայացած աշխարհագրագետներու համաշխարհային երրորդ համագումարին Ալիշան կարգացած է «Հայկական աշխարհագրութիւն» նիւթով զեկուցում մը ուր Հայաստանի աշխարհագրութեան հետ առնչուող հարցերու կողքին, պաշտպանած է իր այդ տեսութիւնը:

Ուշագրաւ է մանաւանդ Ղեւոնդ Ալիշանի «Հայքուսակ կամ հայկական բուսաբանութիւն» (1895) աշխատութիւնը, ուր ան հաւաքած, դասաւորած եւ գիտականօրէն բնութագրած է հայկական բնաշխարհի աւելի քան 3400 բոյսերու եւ ծաղիկներու տեսակներ: Իր գրական գործունէութեան 50-ամեակի առիթով Տրապիզոնի երիտասարդութիւնը յուզիչ նախաձեռնութեամբ մը իրենց հայրենի գաւառներու եւ գիւղերու հազուագիւտ ծաղիկներու հաւաքածոյ մը ղրկած են իրեն, հայ ժողովուրդի երախտագիտութեան իբրեւ նշան: Նոյնքան ուշագրաւ է Ալիշանի «Հին Հաւատք կամ հեթանոսական կրօնք հայոց»-ը (1895) ուր քննութեան առարկայ եղած են հայ հեթանոսութեան ծագումնաբանութիւնը:

Իր գիտական հսկայական ժառանգութեամբ (աւելի քան 45 հատոր), Ալիշան մեծապէս նպաստած է հայրենական գիտութեան զարգացումին: Անոր գործերէն շատերը այսօր ալ ունին սկզբնաղբիւրի (Primary Source) նշանակութիւն եւ արժէք:

Ալիշանի անտիպ ձեռագիրներուն, մէջ կը պահուած են նաեւ Արցախին եւ արեւելեան քանի մը նահանգներուն եւ շրջաններուն նուիրուած, աշխատանքներ: 1988 թուականին, Արցախեան շարժման օրերուն «Բազմավէպ»-ի թիւերուն մէջ նախ տպագրուեցաւ «Արցախ»-ը, ապա միւս գործերը, ցոյց տալով Ալիշանի գործերուն պատմական արդիականութիւնը:

«Թէեւ Նահապետը ֆիզիքապէս հեռու էր հայկական իրականութիւնից, այստեղից բխող բոլոր հետեւանքներով ապա դրա փոխառէն նա ունէր մի ուրիշ առաւելութիւն որից գուրկ էին ուրիշները: Դա այն էր որ իր ամբողջ կեանքն անց էր կացրել վենետիկի համբաւաւոր Միխիթարեան Միաբանութեան ներսում, մեծանուն հայագետների, նշանաւոր բանասէր-գիտնականների, հայ ժողովուրդի հոգեւոր հարստութեանը ձեւ ու կերպարանք տուող մեծութիւնների շրջանում» կը գրէ Սուրէն Շտիկեան իր «Ալիշանը Հայ Մտաւորականների Յուշերում Մենագրութեան մէջ»:

Իր կարգին Դամիէլ Վարուժան այսպէս արտայայտուած է Ղեւոնդ Ալիշանի մասին: «Ան բանաստեղծ էր, որ գիտութիւն կեւր-

նէր, ու գիտնական մըն էր որ բանաստեղծութիւն կ'ընէր, ոչ թէ միայն ճշմարտութիւն մը քողագերծելու միակ մտահոգութեամբ, այլ նաեւ ա'զգ մը երեւան բերելու համար լոյս աշխարհքին»:

Արդարեւ, հայագիտական իր աշխատութիւններով «բանասէր» Ալիշանը երբեմն կը դառնար «վիպասան ու բանաստեղծ»: Այս մասին արտայայտուելով Ալիշանը ըսած է: «Ո՛հ, երբ այսպիսի յիշատակաց վրայ շարժի գրիչն չի կրնար գոնէ կայծեր չցատքեցնել. պատմիչն յանկարծ վիպասան կըլլայ, բանագետն՝ ալ բանաստեղծ...»:

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉԸ

Ալիշանը կարեւոր ներդրում ունի նաեւ շարք մը հայ պատմիչներու գործերու գիտական հրատարակութեան բնագաւառին մէջ: Անոնցմէ են՝ Կիրակոս Գանձակեցիի «Համառօտ պատմութիւն» (1865), Լաբուբեան ասորի մատենագիր «Թուղթ Աբգարու...», Խոսրով Անձեւացիի «Մեկնութիւն աղօթից պատարագին» (1869), «Կամենից, Տարեգիրք հայոց Լեհաստանի եւ Ռումելիոյ» (1896) երկերը, «Սոփերք հայկականք» մատենաշարի 22 հատորիկները (1853-1861):

*****

Ալիշան իր հայագիտական աշխատանքով ոչ միայն գրաւած է հայ ժողովուրդի ուշադրութիւնը այլեւ իր վրայ հրաւիրած է օտար գիտական շրջանակներու ուշադրութիւնը: 1874 թուականին կ'ընտրուի վենետիկի Արքուէի Ուսումնական Գիտութիւններու Կաճառի անդամ: 1886-ին կը դառնայ Ֆրանսական ակադեմիայի Պատույ լէգեոնի դափնեկիր: Յաջորդ տարին Իտալիոյ Ասիական Ընկերութեան Պատուոյ Անդամ կը հռչակուի: 1894 թուականին Մոսկուայի Հնաբանական Ընկերութիւնը ակադեմիական կը կարգէ գինք եւ 1896-ին կը դառնայ վենետիկեան Կաճառի եւ Ս. Պետրոսպոլի Հնախօսական Ընկերութեան անդամ, իսկ 1897 կ'ընտրուի Ենայի փիլիսոփայական ակադեմիայի պատուաւոր անդամ եւ դոկտոր:

Իր տարած գիտական այս աշխատանքներու բնական հետեւանքը այն եղաւ որ 1860-1870 թուականներուն Ալիշան հայագիտական ասպարէզի մէջ կը դառնար համա-եւրոպական հեղինակութիւն: «Նրանից խորհուրդ էին հարցնում եւ նրան ունկնդրում էին այնպիսի ճանաչուած հեղինակութիւններ ինչպիսին էին Տիւրկոյի, Լանկլու, Հէնրիխ Գեյցեր, Նիկոլայ Մաուր եւ շատ ուրիշներ» կը նշէ Սուրէն Շտիկեան: «Այս անունները թուումը «արդէն ակնբախօրէն ցոյց կու տայ թէ որպէս հայագէտ-գիտնական ինչպիսի մեծութեան էր հասել Նահապետը: Արժէքաւոր գործ կատարելով հանդերձ, իր ժամանակակից Միխիթարեան հայրերէն ոչ մէկը կարողացաւ բարձրանալ համագրային մեծութեան այն մակարդակին, որին իր գործունէութեամբ կարողացել էր հասնել Ալիշանը: Այս պատճառով Նահապետը պաշտամունքի առարկայ դարձաւ հայ ժողովուրդին համար, դարձաւ գիտութեան եւ գրականութեան ասպարէզի մէջ իւրատեսակ չափանիշ» կ'աւելցնէ հայրենի գրականագէտ Սուրէն Շտիկեան:

Ալիշան մահացած է 9 Նոյեմբեր 1901 թուականին եւ թաղուած

Նահապետը՝ Հայր Ղեւոնդ Ալիշան

Շարունակուած էջ 16-էն

է հայրենիքէն հեռու՝ Վենետիկի կողմին մէջ, ու կը ննջէ իր համբաւաւոր Մխիթարեան հայրերու կողքին:

*****

Ալիշանի ծննդեան 200-ամեակի յիշատակի ոգեկոչական հանդիսութիւններ եղան Հայրենիքի եւ Սփիւռքի մէջ: 6 Յուլիս 2020 թուականին Երեւանի մէջ տեղի ունեցաւ եռօրեայ առցանց գիտատաասնելով մը նուիրուած Հայր Ղեւոնդ Ալիշանի ծննդեան 200-ամեակին կազմակերպութեամբ «Մեսրոպ Մաշտոց» մատենադարանի: Գիտատաասնելովի բացման խօսքը արտասանելով Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Գիտական եւ Ակադեմիայի նախագահ Ռադիկ Մարտիրոսեան ըսած է: «Արժեւորել Ղեւոնդ Ալիշանի յիշատակը կը նշանակէ յետադարձ հայեացք նետել մեր ժողովուրդի անցած պատմական ուղիին, ստեղծած մշակութային անանց արժէքներուն եւ գրականութեան վրայ, ու նաեւ այդ ամէնի ուսումնասիրման գործում արժեւորել Մխիթարեան միաբանութեան դերը, որովհետեւ ինչպես իրաւացիօրէն նշուել է տարբեր հետազոտողների կողմից, Ալիշանը դարձաւ Մխիթարեան հայագիտութեան եւ Մխիթարեանների ստեղծած ողջ գրականութեան հանրագումարը»:

«Ղեւոնդ Ալիշանը դարուս հայկական հանճարի ներկայացուցիչն է: Իբրեւ բանաստեղծ բոլոր բանաստեղծների նահապետն է, իբրեւ եկեղեցական մի Շնորհալի իբրեւ գիտնական մի հանրագետ է» գրած է Ղազարոս Աղայեան: «Տարագ» պարբերականին մէջ Նահապետի գրական գործունէութեան 50-ամեակին առիթով 1870 թուականին: Իր կարգին Շիրվանզատէ «Արձագանգ» պարբերութիւնին մէջ անդրադառնալով Ալիշանի գործին կը հաստատէր: «Ղեւոնդ Ալիշանը մեր ազգի ամէնէն մեծ գրագետն է այժմ, նա հայկական գիտութեան միակ հեղինակութիւնն է 19-րդ դարում, նա է մեր նորագոյն բանաստեղծութեան հայրը, եւ վերջապէս նորա է պատկանում հայկական երկրորդ քերթողահայր լինելու պատուանունը:» Իսկ Արշակ Չոպանեան Փարիզի «Անահիտ» հայագիտական հանդէսին մէջ կ'ըսէր: «Այն գործը, զոր կը թողու Ալիշան, հսկայ յիշատակարան մըն է անխոնջ աշխատասիրութեան, մշտավառ ու բեղմնաւոր հետաքրքրութեան, կաթոզին ու խանդոտ զգայնութեան, գոլոր ու թեւաւոր երեւակայութեան - գործ հայրենասէրի, կրօնաւորի, հմուտի, ընդհանրացուցիչի, թարգմանիչի»:

Դանիէլ Վարուժան լաւագոյնս արտայայտած է Ալիշանի անձին, գործին եւ աւանդին ամբողջական պատկերը երբ ըսած է:

«Ալիշանի Ոգիին մէջ է այն ներուժ կեանքը, որ սքեմը գլխուն քաշած, աղօթքի մրմունջը շրթունքներուն՝ թափառեցաւ տարիներով Աւարայրի դաշտին՝ մինչեւ Արարատի քղանքները, Սիսուանէն Շիրակ, անընդհատ խառնելով նախնեաց ածիւնները, անոնց մտքին մոխրաթաղ կայծերը: Ժողուեց, սրտին վրայ հաւաքեց մազադաթներն, յիշատակարաններն ու արձանագրութիւնները: Աչքերուն բոլոր լոյսն ու երիտասարդ կեանքին ծաղիկները թափթփեց անոնց վրայ՝

մինչեւ որ մէջտեղ բերաւ հին փառայեղ կեանքի մը, ազգի մը անցեալ փառքը: Ու ամէն մէկ յիշատակարանի, ամէն մէկ աւանդութեան հաւատաց ան սուրբի մը հաւատքով, փոխանակ գիտունի մը թերահաւատութեամբ. բաւական էր, որ բոլոր այդ բաները ըլլային գեղեցիկ ու բունկցնէին հրդեհը հայրենասիրութեան»:

*****

Մեզմէ ոմանք, չըսելու համար շատեր, Հայաստանէն ներս թէ դուրս, մտահոգ են սփիւռքահայութեան վերապահուած ճակատագրով: Սփիւռքի տարտղնուածութիւնը հայ մշակոյթի զարգացման առջեւ հիմնական հարցեր յառաջացուցած է եւ կը յառաջացնէ տակաւին: Երբ ճառեր կը խօսուին բեմերէն, ու քարոզներ կը լսուին խորաններէն թէ կարելոք է հայ մշակոյթը, գիրն ու գրականութիւնը պահպանել սփիւռքի մէջ հարց կը ծագի ո՞ր մէկ մշակոյթի մասին կը խօսուի, ո՞ր մէկ ժառանգութեան գովաբանութիւնը կ'ըլլայ: Ո՞վ կրնայ յստակ կերպով կրնայ ըսել եւ բացատրել թէ ի՞նչպիսին է նոր հայը եւ հայ մշակոյթը Ամերիկայի մէջ, Եւրոպայի մէջ, Միջին Արեւելքի մէջ, Լատինական Ամերիկայի մէջ եւ կամ Աւստրալիոյ մէջ: Ինչ՞ ձեւով պիտի բացատրենք այդ մշակոյթը, եւ ի՞նչ ձեւով պիտի փոխանցենք անոր էութիւնը սփիւռքի մէջ մեծացած երիտասարդ հայ սերունդին որ առիթը չէ ունեցած զարգացնելու իր ազգային գրականութեան եւ մշակոյթի գիտութիւնը եւ անկէ բխող գիտացութիւնը այս նոր պայմաններուն մէջ: Ի՞նչն է որ հայ կ'ընէ գիրք եւ հայ կը պահէ իր ծննդավայր շրջապատին մէջ որ այնքան տարբեր է մեր ճանչցած կամ երեւակայած շրջապատէն եւ իրականութենէն: Ինք իր ծննդավայր երկրի քաղաքացին է ու հայ միաժամանակ եւ իբրեւ այդպիսին երկուութիւն մը կ'ապրի: Անոնցմէ ո՞ր մէկը գերակայ է իր ամենօրեայ կեանքին մէջ:

Մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ երկու առիթներով գիրքը, գրականութիւնը եւ մշակոյթը փրկարար դեր խաղցած են մեր ժողովուրդի ազգային ինքնորոշ քաղաքակրթութեան զարգացումին մէջ՝ միաժամանակ ապահովելով մեր ժողովուրդի փրկութիւնն ու յաւերժութիւնը: Առաջինը կը պատկանի մեր Ոսկեդարու շրջանին երբ Մեսրոպ Մաշտոց եւ իր աշակերտները գիտակցելով գիրի եւ գրականութեան հզոր ազդեցութեան հրաշքի համազոր արարքով մը հայկական նոր մշակոյթ մը ստեղծեցին այնպիսի ատեն երբ հայութիւնը կախեալ էր օտարամուտ ազդեցութիւններէ եւ ենթակայ անոնց մտաւորական եւ կրթական ուղղութեան: Անոր նման երկրորդ հրաշք մըն ալ պատահեցաւ երբ 1717 թուականին Մխիթար Աբբահայր հիմնեց միաբանութիւն մը որ Եւրոպայի սրտէն գիրքի, գրականութեան եւ մշակոյթի ճամբով զարթոնք մը բերաւ հայ ժողովուրդին, ամբապնդեց մեր ազգային գոյութեան եւ գիտակցութեան հիմքերը: Երկու պարագաներուն ալ ազգային ինքնագիտակցութեան եւ արժէքներու հասկացողութիւնը անցաւ գիրի, գրականութեան եւ մշակոյթի ճամբով՝ հարստացնելով ապագայ սերունդները եւ անոնց փոխանցելով մեր արժէքներու հասկացողութիւնը եւ ըմբռնումը: Արդեօ՞ք ներկայ սփիւռքը ի վիճակի է

նոյնը կրկնելու այսօր կամ ապագային:

Մեր եզակի բանաստեղծներէն Դանիէլ Վարուժան 1902 թուականին Հայր Ղեւոնդ Ալիշանի մահուան առիթով Պոլսոյ մէջ կազմակերպուած յիշատակի հանդիսութեան մը ընթացքին ըսած է:

«Միութիւններ, միաբանութիւններ, կուսակցութիւններ եւ նոյնիսկ ազգեր ունին իրենց ուրոյն կեանքը, աւանդութիւնները եւ սկզբունքները, որոնց համեմատ կը ճշտուի իրենց ուղղութիւնը եւ ծնունդ կ'առնէ իրենց գործը, բո՛ւն նպատակը: Այս իրենց կենսունակութիւնն է: Բայց որպէսզի անոնց միութիւնը տեւական դառնայ եւ շօշափական ամբողջութիւն մը ստանայ անոնց կեանքը պէտք ունին Հոգիի մը, Տաղանդի մը, որ իրենց պատկանած իմբակցութեան ամբողջ իտէալները իր անձին մէջ խտացնէ եւ մարմնացումն ըլլայ այդ բոլորին: Անգամ մը որ իմբակցութիւն մը կրցաւ ծնանիլ այդ Մարդը՝ այլեւս փրկուած կրնայ համարիլ իր գոյութիւնը եւ տեւականութիւնը: Տարիներ ու դարեր այդ Մարդուն շուրջ կը հաւաքուին բոլոր հետեւորդ ուժերը, բոլոր հոգիները ու անոր յիշատակէն կը քաղեն իրենց առաքինութիւնը»:

Հայր Ղեւոնդ Ալիշան այդ «Հոգին», այդ «Տաղանդը» եղաւ իր ժամանակին: Իսկ ո՞վ կամ ո՞վքեր պիտի ըլլան մեր ժամանակներու նոր տիպարները, եւ սփիւռքի փրկարարները:

*****

- Աղբիւրներ
ԵԱՐՏՏԵԱՆ, ՏԱՃԱՏ Հ.: »Մխիթարեաններու Նպաստը Հայ Մշակոյթին եւ Հայագիտութեան«, Լոս Անճելըս, 1987:
ԵՐԱՄԵԱՆ, ՍՈՒՐԵՆ Հ.: »Կենսագրութիւն Հայր Ղեւոնդ Ալիշանի«, Վենետիկ, 1903:
ԹԵՕԼԵՕԼԵԱՆ, ՄԻՆԱՍ : »Դար մը Գրականութիւն«, Պոսթըմ, 1977:
ՊԶՏԻԿԵԱՆ, ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ, Հ.: »Մխիթար Վոյ. Սերաստացի եւ Մխիթարեաններու Նպաստը Հայ Մշակոյթին«, Երեւան 2003:
Առաւել:
-Առցանց յօդուածներ, յուշագրութիւններ եւ գրութիւններ:
-Հայաստանի Ամերիկեան Համալսարանի Հայ Մատենագրութեան Թուանշային Առցանց Գրադարան:
-Հայաստանի Սովետական Հանրագիտարան, Երեւան 1976:
Dedeyan Gerard, Histoire du Peuple Armenien, Editions Privat, Toulouse, 2007.

Հ.Ա.Ս.ի Նուիրեալ Բարերարը

Սարգիս Սարգիսեան Լոս Անճելըս այցելութեան ընթացքին՝ վերերան ՀՄՍ-ականներու հետ

Շարունակուած էջ 13-էն

մեծարուեցաւ իր միջավայրէն: Զանազան առիթներով պարզեւտրուեցաւ եւ յարգուեցաւ մետալներով եւ պատուոյ գիրերով. քանի որ մշակը արժանի էր նման վարձատրութիւններու: Այդ բոլորի դափնեպսակը հանդիսացաւ իր 90 ամե-

եակին նուիրուած մեծարանքի հանդիսութիւնը: Իր մահով մեր մարդիկները կորսնցուցին գորովագութ հայր մը, որ շիջեցաւ մոմի մը նման, լուսաւորելով իր մերձակայքը: Մշտնջենական լոյս յաւերժի գերազանց ճամբորդին: Գ. ՄՈՒՈՅԵԱՆ

«Ասթոն Վիլա» - «Լիվերպոլ»՝ 7:2

Անգլիոյ առաջնութեան չորրորդ օրուայ մրցումներուն ընթացքին ախոյեան «Լիվերպոլ» հիւրընկալուեցաւ «Ասթոն Վիլայէն» եւ պարտութիւն կրեց 2:7 հաշուով:

«Ասթոն Վիլան» 3 խաղէն յետոյ 9 միաւորով երկրորդ տեղը կը գրաւէ: 9-ական միաւոր ունին նաեւ 4-ական հանդիպում անցկացրած եւ յաջորդ տեղերը գտնուող «Լեսթեր Սիթին», «Արսենալն» ու «Լիվերպոլը»: Առաջատարը «Էվերտոնն» է՝ 12 միաւորով:

57 տարուայ ընթացքին այս արդիւնքը «Լիվերպոլի» ամենէն ծանր պարտութիւնն էր:

«Մանչեսթեր Եունայթետ» - «Թոթենհամ»՝ 1:6

Անգլիայի առաջնութեան չորրորդ օրուայ մրցումներուն գծով «Մանչեսթեր Եունայթետ» իր դաշտին վրայ 1:6 արդիւնքով պարտուեցաւ Լոնտոնի «Թոթենհամէն»:

Դաշտի տէրերը 28-րդ րոպէն անդին հանդէս եկաւ 10 ֆուլ-պոսթսներով: Կարմիր քարտ ստացաւ ֆրանսացի յարձակող Անտոնի Մարշիլը, որ ձեռքով թեթեւ հարուածեց ետք էրիկ Լամելայի դէմքին:

«Թոթենհամ» 7 միաւորով 5-րդ տեղը կը գրաւէ: «Մանչեսթեր Եունայթետը» 3 խաղէն յետոյ 3 միաւորով 16-րդ դիրքի վրայ է:

«Պարսելոնան» Ու «Սելիլիան» Յաղթողին Չպարզեցին

Սպանիոյ առաջնութեան փոխ-ախոյեան «Պարսելոնան» սեփական խաղադաշտին վրայ հանդիպեցաւ «Սելիլիայի» հետ: Արձանագրուեցաւ 1:1 հաւասար արդիւնք:

8-րդ վայրկեանին հաշիւը բացին հիւրերը: Աչքի ինկաւ հոլանտացի յարձակող Լիւկ դէ Յոնգը: 2 վայրկեան ետք քաթալոնական խումբի պրագիլացի կիսապաշտպան Ֆիլիպէ Կոստինիոն վերականգնեց հաւասարութիւնը:

«Պարսելոնան» ու «Սելիլիան» ունեցած են 3-ական հանդիպում եւ 7-ական միաւորով 5-6-րդ տեղերը կը գրաւեն:

«Լեւանտ» - «Ռէալ»՝ 0:2

Սպանիոյ առաջնութեան 5-րդ օրուայ մրցումներուն գծով ախոյեան «Ռէալը» մրցակիցի խաղադաշտին վրայ հանդիպեցաւ «Լեւանտէի» հետ: Ֆրանսացի Ջիւնեդին Ջիդանի գլխավորած խումբը յաղթեց 2:0 հաշուով: Աչքի ինկան յարձակողներ՝ պրագիլացի Վինիսիոս Ժոնիորն ու ֆրանսացի Քարիմ Բենզեման:

«Ռէալ» 4 խաղէն յետոյ 10 միաւորով կը գլխավորէ մրցաշարային աղիւսակը: Երկրորդ դիրքի վրայ գտնուող «Պետիս» 5 խաղերու ընթացքին վաստակած է 9 միաւոր:

«Պայրըն Միւնիխի» Պարտութիւնը

Գերմանիոյ ֆուլթպոլի Յախոյեանութեան 2-րդ հանգրուանին ամենահետաքրքրական մրցումին, 7-րդ դիրքը գրաւող «Հոֆենհայմը» իր դաշտին վրայ յաղթեց առաջին դիրքի վրայ ընթացող «Պայրըն Միւնիխին»:

Այս արդիւնքին ետք «Պայրըն» 6 կէտով իշաւ 4-րդ տեղը, իսկ «Հոֆենհայմ» կոլերու տարբերութեամբ կը գրաւէ 6-րդ դիրքը: Աղիւսակը կը գլխավորէ Լայպցիկի խումբը:

Թեժ Մարտերու Ընթացքին Ձոհուած է Հայաստանի Ախոյեանութիւն Շահած Թաթուլ Յարութիւնեանը

«Ցաւով կը տեղեկացնենք, որ Արցախեան թէժ մարտերու ընթացքին զոհուած է Հայաստանի ուժային եւ օդային հաւաքականի անդամ, Հայաստանի բազմակի ախոյեան եւ պարգապէս լաւ ընկեր Թաթուլ Յարութիւնեանը:

Ֆեդերացիայի անունով խորին ցաւակցութիւն կը յայտնենք ընտանիքին եւ հարազատներուն:

Հանգչիր խաղաղութեամբ, հերոս», - նշուած է ֆեդերացիայի հաղորդագրութեան մէջ:

Վահան Պիչախչեան. Յատուկ Կոլ Իմ Հայրենիքի Համար

Հայաստանի հաւաքականի եւ «Ժիլինայի» կիսապաշտպան Վահան Պիչախչեանը Սլովակիայի առաջնութեան ընթացքին իր նշանակած կողմը նուիրած է հայ գինուորին: Անոր շապիկին վրայ եղած է «Աստուած պահանի հայ գինուորին» գրութիւնը: Վահան Պիչախչեանը լուսանկարը հրատարակած է Ֆէյսպուքի վրայ՝ գրառելով. «Յատուկ կոլ իմ հայրենիքի համար: Ես հպարտ եմ, որ հայ եմ: Ես միշտ քո հետ եմ Հայաստան Աշխարհ»:

Special one for my country. I am proud to be Armenian I am with you Հայաստան Աշխարհ յատուկ կոլ իմ հայրենիքի համար: Ես հպարտ եմ, որ հայ եմ Ես միշտ քո հետ եմ Հայաստան Աշխարհ

Սլովակիայի առաջնութեան 9-րդ շրջանին «Ժիլինայի» իր դաշտին վրայ խաղաց «Դունայսկա Ստրեդայի» հետ եւ յաղթանակ տարաւ 4:1 արդիւնքով:

Դաշտի տէրերու երրորդ կողմը նշանակեց Վահան Պիչախչեանը: Ան ընթացիկ առաջնութեան ընթացքին նշանակեց իր 5-րդ կոլը: «Ժիլինային» 13 միաւորով չորրորդ տեղը կը գրաւէ:

«Ռոման» Մխիթարեանի Հետ Յաղթեց

Ֆուլթպոլի Իտալիոյ առաջնութեան երրորդ շրջանին «Ռոման» «Ուդինեզէի» դաշտին վրայ առաւելութեան հասաւ նուազագոյն հաշուով:

Միակ կողմը 55-րդ վայրկեանին հեռուէն կատարած հարուածով արձանագրեց սպանացի յարձակող Պեդրո Ռոտրիկեսը:

Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեան «Ռոմայի» մեկնարկային կազմին մէջ էր եւ փոխարինուեցաւ 71-րդ վայրկեանին:

«Ռոման» 3 խաղէն յետոյ 4 միաւորով 8-րդ տեղը կը գրաւէ: «Ուդինեզէն» 3 պարտութեանէն յետոյ առանց միաւորի նախավերջինն է:

Մբապէն Դարձաւ ՊՍԺ-ի Պատմութեան 6-րդ Լաւագոյն Ռմբարկուն

Ֆրանսական ՊՍԺ-ի եւ Ֆրանսայի ազգային հաւաքականի յարձակող Կիլիան Մբապէ Լիգա 1-ի 6-րդ օրուայ մրցումներուն՝ «Անժէի» դէմ խաղի ընթացքին նուաճման հեղինակ դարձած է:

21-ամեայ Մբապէն «Անժէի» դէմ խաղի ընթացքին արձանագրած է իր 66-րդ կոլը ՊՍԺ-ի կազմէն ներս՝ դառնալով ակումբի պատմութեան 6-րդ լաւագոյն ռմբարկուն:

ՊՍԺ-ի պատմութեան լաւագոյն ռմբարկուն ուրուգիուացի յարձակող Էդինսոն Կաւանին է՝ 138 կոլով:

Յիշեցնենք, որ ՊՍԺ-ն յաղթանակ տարած է «Անժէի» նկատմամբ 6:1 հաշուով:

Մահացած է Գրող, Հրապարակագիր, Խմբագիր Արամ Մեփեթեան

Լիբանանահայ անուանի արձակագիր, հրապարակագիր, խմբագիր, հայ մշակույթի նուիրեալ եւ հասարակական գործիչ Արամ Մեփեթեան ոչ եւս է: Ան անդամ էր Հայաստանի գրողներու եւ լրագրողներու միութեան, հայ մամուլի անխոնջ աշխատակից էր ու գլխաւոր խմբագիր՝ ՀԲԸՄ- ՀԵԸԻ «Խօսնակ» ամսագիրի: Ան 86 տարեկան էր: «Մասիս» շաբաթաթերթ խորագրաց վշտակցութիւններ կը յայտնէ հանգուցեալի ընտանեկան համայն պարագաներուն եւ մերձակորներուն, մասնաւորաբար իր գաւկիչն Հրաչ Սթեփեթեանին:

Հ.Բ.Ը.Մ. Մէկ Միլիոն Տոլար Կը Նուիրէ

Շարունակուած էջ 1-էն

նախադրական գործողութիւններով: Որպէս նախնական խթան այս այժմէական նախաձեռնութեան, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը արդէն մէկ միլիոն տոլար յատկացում մը տրամադրած է «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամին: Այս քայլը գործողութեամբ է այն յանձնառութեամբ, որ Հ.Բ.Ը.Միութիւնը պիտի կատարէ նաեւ իր ստացած նուիրաբերումներուն համարժէք յատկացում, այդպիսով կրկնապատկելով կատարուած նուիրատուութիւնները, հինգ միլիոն տոլարի սահմաններուն մէջ, կախեալ՝ մինչեւ ծրագրին աւարտը արձանագրուած նուիրներու հանրագումարէն: Հ.Բ.Ը.Միութիւնը պատրաստակամ է կրկնապատկելու իւրաքանչիւր նուիրաբերուած տոլար՝ մինչեւ հինգ միլիոն տոլարի սահմանը: Այս կը վերաբերի մինչեւ հարիւր հազար տոլար արժողութեամբ որեւէ անհատական նուիրատուութեան: Սա յաւելեալ ազդակ պիտի ըլլայ բոլոր հայորդիներուն, որոնք նախանձախնդիր են, որ իրենց տրամադրած օժանդակութիւնը կրկնակիօրէն արդիւնաւոր ըլլայ՝ մարտադաշտին վրայ թէ անկէ դուրս կեանքեր փրկելու առումով: Պաշտպանական միջոցառումներու այս ճակատագրական հանգրուանին, վերոյիշեալ նախաձեռնութիւնը մեծապէս պիտի նպաստէ հանգանակութեան յաջողութեան, մինչ քաղաքացիական պարենաւորումի եւ մատակարարումներու հրատապութիւնը եւ վիրաւոր գիւնուորներու բուժման սարքերու կարիքները կ'աճին օրէցօր, ինչպէս դիտելու տայ «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի Գործադիր Տնօրէն Հայկակ Արշամեան: Ի սկզբանէ մէկ միլիոն տոլարի ներդրումը եւ զայն տասնապատկուած տեսնելու կարելիութիւնը իւրաքանչիւր հայորդիի համար ոգեւորութեան աղբիւր պիտի դառնան, զինք մղելով անյապաղ մաս-

նակցութեան: Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Նախագահ Պերճ Սեդրակեան այս նախաձեռնութիւնը բնորոշեց որպէս անարարելի կանխատեսելի եզրայնագում: Նկատի ունենալով իրավիճակի ծանրութիւնը եւ դաժանութիւնը, թէ՛ թաքտոցներու մէջ գոյատեւող քաղաքացիներուն, թէ՛ բժշկական կարիքներ ունեցող գիւնուորականներուն սատար կանգնելու իմաստով՝ որեւէ կասկած չկայ այն մասին, թէ ինչ առաքելութեան կանչուած ենք այս մռայլ պահուն: Անյապաղ օժանդակութիւն ցուցաբերելու համար, քաջալերելի պիտի ըլլայ նուիրատուութիւնը կատարել առցանց: Հ.Բ.Ը.Միութիւնը ամբողջացած իւրաքանչիւր 500,000 գումարը անմիջականօրէն պիտի փոխանցէ «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամին: Կը խնդրուի նկատի ունենալ, որ նուիրատուութիւնները պէտք է կատարել ուղղակիօրէն Հ.Բ.Ը.Մ.-ի անունով: Մասնակցելու համար, այցելեցէ՛ք www.agbu.org/aid4artsakh կայքէջ, իսկ դրամատնային փոխանցումներու համար՝ giving@agbu.org: Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար, դիմել www.agbu.org/aid4artsakh հասցէին: Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը (Հ.Բ.Ը.Մ.) աշխարհի մեծագոյն ոչ-շահամէտ հայկական կազմակերպութիւնն է, նուիրուած հայեցի ինքնութեան եւ ժառանգութեան պահպանումին եւ մշակումին՝ կրթական, մշակութային եւ մարդասիրական ծրագրերով: Միութեան գործունէութիւնները բարերար ազդեցութիւն կը բերեն տարեկան 500,000-է աւելի անձերու կեանքերէն ներս, Հայաստանի ու Արցախի մէջեւ Սփիւռքի տարածքին: Իր հիմնադրութեանէն ի վեր, Հ.Բ.Ը.Մ.ը հաւատարիմ մնացած է համայն հայութեան բարօրութեան ապահովումին ուղղուած իր գլխաւոր առաքելութեան:

Իսրայէլը՝ Արցախում

Շարունակուած էջ 2-էն

յայտուած են հայերին սպանող զինքի մատակարարումը դադարեցնելու օգտին: ԱՄՆ եւ այլ խոշոր երկրներու զգալի ազդեցութիւն ունեցող հրեայ համայնքները եւ ազդեցիկ ֆինանսական հաստատութիւնները մեծ դեր ունեցան 1920-ին Հայաստանի նկատմամբ ԱՄՆ մանդատը թոյլ չտալու գործում: Հիմա, դատելով պատերազմի համար վճարուած նշանակութիւն ունեցող գիւնատեսակների եւ գինամթերքի զանգուածային մատակարարման շուրջ դիրքորոշումից, հրեայ պետութիւնը թիկունքից հուժկու հարուած է հասցնում հայութեանը: Մեր գոհերի եւ տեսնելիկայի կորուստները 70-80 տոկոսը հրեաների ձեռքով եւ մտքով պատրաստած, հրեաների վաճառած զէնքն ու գինամթերքն են: Հայկական ՀՕՊ միջոցները Արցախում ու ՀՀ տարածքում, հէնց Երեւանի մերձակայքում հետախուզող եւ ոչնչացնելու ունակ Խար անօդաչուները, հայկական զրահատեխնիկան իր անձնակազմերով ոչնչացնող Խար անօդաչուները, հայկական բնակչութիւնը եւ գինձառաջողներին ոչնչացնող մեծ տրամաշափի Lora բախտիկ հրթիռները, հայկական բնակչութիւնը եւ գինձառաջողներին ոչնչացնող Lat-160 կասետային ականներով համազարկային

կայանքները՝ իսրայէլական հրահանգիչներով եւ ՅԱՀԱԼ բանակի սպաներով ղեկավարուող հակայական գինանոցը Բաքուի տրամադրութեան տակ է: Զէնքն ու գինամթերքը այսօր էլ վրաստանի տարածքով մատակարարուած է Բաքուին: Թուրքական զէնքը եւ գինձառաջողները նոյնպէս վրաստանի աւտօճանապարհներով, երկաթգծով եւ օդային տարածքով հակայական ծաւալներով անցնում է Բաքու: Նշաններ կան, որ իր աշխարհագրական-քաղաքական շահերից ելնելով Իսրայէլը Կովկասում վարում է բարդ խաղ Թուրքիայ, Ռուսաստան, Իրան եւ անկիւնու գազաթնրի միջեւ: Կան նաեւ հիմքեր ենթադրելու, որ երկու վերջին պատերազմների գլխաւոր շահառուն հէնց Իսրայէլ պետութիւնն է, որ օգտագործում է վրաստանում եւ կասպիցի Արեւելքում առկայ բազմաքանակ հրեայ համայնքները: Մասնաւոր նիւթը՝ հայ ժողովուրդն է եւ Հայաստանի գոյութեան հիմքը: Թուրքիան՝ իր հակահայ զգալի մեծամասնութիւնը ներկայացնող էրդողանի կառավարութեամբ հիմնականում պարզ եւ ընթեռնելի է մեզ համար: Այսպէս կոչուած «ադրբեջանցիների» մասին խօսելն իսկ աւելորդ է: Իսկ հրեայ եւ վրացի ժողովուրդները՝ իրենց պետութիւններով հանդերձ: «ԵԶԵՐ»

Յանուն Արցախի Համազգային Աղօթք

Շարունակուած էջ 15-էն

տոկունութիւն եւ յաղթանակներ մեզ եւ Արցախի բարեպաշտ մեր ողջ ժողովրդին: Մենք բոլորս քաջալեր ու գոտեպինդ ենք՝ տեսնելով այս օրերին Արցախից սփռուող արիւթեան ոգին, յաղթական ու անպարտելի հաւատքը պատերազմական իրավիճակի նեղութիւնների ու դժուարութիւնների դիմագրաւման մէջ: Այսօր Պօղոս առաքեալի խօսքով ենք գնահատում արցախաբնակ մեր սիրելի քոյրերի ու եղբայրների աննկուն կամքը, յանուն հայրենիքի պաշտպանութեան ու անասանութեան անձնագոհութիւններ յանձնառնելու պատրաստակամութիւնը եւ յաղթանակի վճռականութիւնը: «Մենք ձեզնով պարծենում ենք, ձեր համբերութեան ու հաւատի համար՝ ձեր այն բոլոր հալածանքների ու նեղութիւնների մէջ, որոնց դուք համբերում էք» (Բ Թեսաղ. Ա 4): Միւրեքներ, Մենք հպարտ ենք մեր ժողովրդով իրենց զաւակներին հայրենիքին ընծայող մեր հայրերով ու մայրերով, դէպի առաջնագիծ շտապող հայրենասէր երիտասարդներով ու ազատամարտիկներով, յանուն մեր կեանքի անվտանգութեան ու յարատեւութեան տքնողներով, Արցախին սատարող ամէն մեծ ու փոքրով: Հպարտ ենք գինուոր ու

սպայ մեր զաւակներով, որ անառիկ են պահում մեր հայրենիքի սահմանները եւ մարտնչում են յաղթանակի անվերապահ հաւատով: Մենք հպարտ ենք մեր ժողովրդի համարմբ բուռնութեամբ եւ միասնականութեամբ զբաւեւրուողներով, արցախահայութեանը օգնական լինելու աշխարհասփիւռ հայութեան պատրաստակամութեամբ եւ յանձնառութիւններով, որով պիտի դիմագրաւենք թշնամուն եւ թոյլ չտանք իրագործել նոր ցեղապանութիւն: Հայրապետական Մեր պատգամն ենք վերստին բերում ձեզ, սիրելի զաւակներ մեր ի հայրենիս եւ ի սփիւռս, զօրեղ մնալու հայրենասիրութեամբ ու ազգասիրութեամբ, ոգով աննկուն ու անվեհեր? միասնական ջանքերով ու գործերով ընթանալու դէպի յաղթանակ: Միասնաբար պիտի պաշտպանենք մեր հայրենիքը, հզօրացնենք մեր անկախ պետականութիւնը եւ անվտանգութեամբ խաղաղ երկիր աւանդենք մեր սերունդներին: Աստծոյ պահպանութիւնն ու հովանին մեր ժողովրդին եւ հայրենիքին: Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տնօրինութեամբ զօրակցութեան աղօթք կատարուեց նաեւ Հայաստանի եւ սփիւռքի թեմերի բոլոր վանքերում եւ եկեղեցիներում:

NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
NOTARY PUBLIC

Garine Depoyan

626-755-4773

554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106

ghdepyan@gmail.com

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ

ՓԱՍՍԻՏԻԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ԸՄԱՐ)

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻՅՆԵՐՈՒ ԸՄԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

(626) 797-7680

Քալիֆորնիոյ Ուսուցիչները Կ'ըսեն Քուէարկեցէք ✓ PROP 15-ի Օգտին

Թիւ 15 Օրէնքի Առաջադրանքը տանտէրները կը պաշտպանէ, նոյն ատեն փակելով առեւտրական սեփականութեան հարկի սողանցքները, որպէսզի մեծ ընկերութիւններուն վճարել տայ իրենց հաւասար բաժինը: Որպէսզի կարենանք ներդրում կատարել մեր տեղւոյն դպրոցներուն, համայնքներուն եւ մեր աշակերտներուն ապագային մէջ:

«Սի.Թի.Էյ.»ի Նախագահ Ի. Թոպի Պոյտ

Ինացէք աւելին՝
yes15.org
կայքին վրայ

Ծանուցումը վճարուած է Educators for Equity-ի կողմէ, Yes on 15 and 16,
Sponsored by California Teachers Association.
Յանձնախումբի գլխաւոր ֆինանսատրուար՝
California Teachers Association
-ի կողմէ:
Ֆինանսատրումին մանրամասնութիւնները՝ www.fppc.ca.gov կայքին վրայ:

